

Stavebné práce na kostole

Odo dňa 10.6. 2019 sme slávili sv.omše v provizórnom mieste - v sále kultúrneho domu. V dňoch od 11. 6.2019 sme začali maľovať interiér kostola. Maľovanie vykonávala firma Balstav s.r.o. z Mníchovej Lehoty pri Trenčíne. Stojí za nimi nielen dobré meno, ale najmä veľa vymalovaných objektov po celom Slovensku.

Na začiatku maliarskych prác sa zistilo, že máme vlhké múry kostola. Preto pán farár na určitý čas pozastavil maliarske práce, kým si neodstránime záradu. Maliari povedali, že nám nemôžu dať záruku na svoje dielo, ak budú naďalej vlhké múry. A mali pravdu. Je to logické. Lebo vlhké múry bol náš problém, nie ich.

Medzitým pán farár so svojím poradným orgánom - Ekonomickou farskou radou - zhľadali firmy na odvlhčovanie. Z nich

tu reálne boli tri firmy na obhliadku a konzultáciu, dali nám svoje cenové ponuky. Nadobudlo sa presvedčenie a rozhodnutie podrezať múry kostola. Tento zámer podrezať kostol bol konzulovaný s viacerými odborníkmi, ako aj s Biskupským úradom Nitra. Potom vybral spomedzi viacerých firiem, ktoré sa venujú odvlhčovaniu a sanácii múrov, tú jednu, ktorá dala

najvýhodnejšie podmienky a mohli sa pustiť do práce mimoriadne skoro - už po 10 dňoch od zadania zákazky. Bola to firma Aquastop z Chynorian pri Topolčanoch, ktorá sa venuje podrezávaniu muriva a chemickej injektáži. Podpilovanie muriva a chemická injektáž trvala dva týždne. Loď kostola je podrezávaná a presbytérium (svätyňa) je chemicky injektované. Nemáme sa zľaknúť, keď budú steny okolo vrto

po chemickej injektáži akoby mokvať. Vyzerá to ako mastný alebo mokry flak. Je to normálny jav. Potrvá ešte možno rok-dva. A nemyslime si, prosím, že dôjde k okamžitému vysušeniu múrov. Nedôjde. Bude to trvať možno aj niekoľko rokov. Ale zospodu si už múr vodu nepotiahne.

Hneď po podrezávačoch mohli pokračovať maliari, aby dokončili svoju prácu. Budme radi, že sme na nich nemuseli čakať, že tam neboli dlhé prestoje. V kostole bola veľká upratovacia brigáda pred nastahovaním sa naspäť z kultúrneho domu do kostola.

Máme vymenenú starú elektrickú rozvodovú skriňu za novú. Teraz ju máme poriadnu, takú, ako by mala byť.

Máme novú predsieň (zádverie) kostola. Výmena predsiene starej za novú trvala

určitú dobu, ale máme to. Podarilo sa to. Je to tam. Predsieň má dokonca dve okná-
vetračky na priebežné vetranie čerstvého
vzduchu. Stará predsieň žiadne vetračky
nemala. Vetračky sa budú ovládať elegantly,
super moderne - nie na kľučku, tiež nie
na páku, ale vypínačom na diaľkové ovlá-
danie.

V čase záverečných dokončovacích
prác maliarov nám domáci miestny sklenár
opravil tri prasknuté časti na oknách
a tiež vymenil poškodené sklo vo výklenku
so sochou so sv. Jánom Nepomuckým
na priechodí kostola. Zároveň sa výklenok vy-
čistil od nečistôt.

Kúrenár-plynár nám osadil radiátory,
navráťal do "gres" sokla špeciálnym vrtákom
také konzoly na uchytenie vodovodných
kúrenárskych rúrok. Namontoval dva ra-
diátory, jeden v sakristii, druhý na toailete
a vymenil čerpadlo pri plynovom kotli.

V kostole sme opätovne začali mávať
sv. omše od nedele 28.7. 2019. Kostol ako
stavenisko bol oficiálne odovzdaný do opä-
tovného užívania dňa 29.7.2019. Teda po 7
týždňoch prác majstrov maliarov a podpi-
lovačov, ako aj našich svojpomocných via-
cerých brigádnikov na brigádach.

Fotoalbumy prác maliarov, podpiľo-
vačov, drevárov-stolárov, sklenára, elek-
trikára, kúrenára-plynára a všetky brigády
dobrovoľníkov z farnosti sa nachádzajú
na Facebooku na stránke: Farnosť Lužianky.
Nech sa páči, pozrite sa.

Majstri maliari nám dali 5-ročnú záruku
na farby. Nie na múry, na ktorých sa teo-
reticky môžu objaviť aj prasklinky. Majstri
podrezávači nám ručia celoživotnou zá-
rukou, že zodpodu nám už múry kostola
nikdy viac nenavlnú. Ale neručia, že voda
sa tam do múrov nedostane z boku.

Musíme sa o to starať.

Preto sme sa viacerými brigádami po-
starali o to, aby dažďová voda "zbokov",
nie zo zeme, ale zhora, išla čo najďalej od
múrov preč. Teraz už každý zvod z dažďo-
vých zvodov (rýní) vedie preč od muriva.
Boli vykopané dve dostatočne veľké vsa-
kovacie jamy, tzv. trativody. Jeden vzadu za
sakristiou, druhý vpredu pri studni. Múry
okolo chodníka so zámkovou dlažbou boli
ochránené hydroizolačným náterom, čo
v tekutom stave vyzeralo ako tekutá guma,
po zaschnutí je to pevne spojené s betó-
novým soklom. Na opačnej strane kostola
máme tzv. okapový chodník. Sú tam za-
betónované obrubníky a nasypané guľaté
kamene. Okolo múrov je natihnutá nopo-
vá (bublinková) fólia, je správne odrezaná
a je správne ukončená prítlačnou lištou
a zaizolovaná silikónom, aby voda nesteka-
la poza fóliu. V tzv. okapovom chodníku sa
okrem guľatých kameňov a nopovej fólie
nachádza aj geotextília, aby sa zabráni-
lo zakoreneniu náletovej buriny. Teraz to
máme naozaj dobre spravené.

Vybratá zámková dlažba sa úspešne
položila naspäť. Opravili sa trhliny v múre
okolo komína nad sakristiou. Správne sa
osadili tri vpuste dažďovej vody, tzv. lapa-
če nečistôt. Na brigádach sa spotrebova-
lo mnoho metrov kubických hrubého aj
drobnejšieho makadanu, štrkovej drte pod
zámkovou dlažbou, poteráckeho šedého
piesku, normálneho žltého piesku, guľaté
kamene, suchého betónu, pár fúrikov mok-
rého betónu, cementu, čosi malty, 200 kg
kremičitého piesku na vyšpárovanie zá-
mkovej dlažby. Použilo sa niekoľko strojov,
ako napr. zbijačky, alebo jeden stroj ľudovo
nazvaný "žaba" a druhý "žehlička". Ručne sa
preosialo mnoho metrov kubických zeminy

a táto hlina sa hrablami rozhrabala, upra-
vila a valcom uvalcovala. Na jeseň alebo
na jar sa tam nanovo zasadí tráva. Použilo
sa veľa silikónu a stavebného tmelu.

Vypilo sa veľa poväčšine nealko vody,
vypotilo veľa potu, urobilo veľa mozoľov
na dlaniach, spálilo veľa kalórií. Bolo pri tom
veľmi veľa únavy. Ale výsledok stojí za to.

Na financovaní všetkých týchto prác sa
podieľali tieto tri inštitúcie:

Biskupský úrad Nitra prispel sumou
8 000 Eur, Obecný úrad Lužianky 8 000 Eur
a Farnosť Lužianky sumou 10 000 Eur.

V čase písania tohto príspevku sa nám
už vyrába nová krstiteľnica, tzv. krstný pra-
meň a nová nádoba na svätenú vodu. Budú
umiestnené vedľa seba vpredu vpravo.

Pán farár má ešte jeden plán: Keď už
máme pekne vymalovaný interiér kostola,
urobme si krajším aj vstup do kostola. Be-
tón pri vstupných dverách je pokraskaný
krížom krážom na viacerých miestach, nie
je tam tzv. dilatačná špára. Starý popraská-
ny betón zbijačkami "vybúchame" preč
a dáme si tam peknú dlažbu. A kolom-doo-
kola kostola dáme nový marmolit, nalepe-
ný na mieste terajšieho betónového teraz-
zo sokla. Prečo? Už nech to aj pekne vyzerá
a nech je to funkčné.

Prečo sa to všetko robilo? Prvý dôvod:
Na Božiu slávu. Druhý dôvod: Lebo v roku
1939 bol relatívne postavený náš kostol
a už sa dal používať a v tomto roku 2019 si
teda pripomíname 80 rokov od postavenia.
A v roku 1940 bol už aj oficiálne dokonče-
ný a začal sa oficiálne používať. Teda v roku
2020 to bude veľká slávnosť nášho kostola.
Preto! :)

Veľké a úprimné Pán Boh zaplat' kaž-
dému, kto akýmkoľvek spôsobom prispel
k tomuto dielu.

Mgr. Peter Mihálik,
Farský administrátor Lužianky

Vysvetlenie o farbách a malbách štyroch obrazov v kostole

Maliari sú aj umelci, preto majú umelecké a estetické cítenie. Strop je nebesky bledunko modrý. Preklady na strope sú tmavohnedou a steny sú bledohnedou krémovou alebo pieskovcovou farbou. Modrá predstavuje nebo, hnedá predstavuje zem.

Kedže máme mariánsky kostol, tak nebesky modrá na strope plynule prechádza do svätyne, do presbytéria. Má za úlohu nás povzniesť do neba. A tam sa nachádza dominanta nášho kostola - Panna Mária. Tentokrát vychádzajú spoza Panny Márie lúče, zlatá žiara. Ostenie čiže špalety okolo vitráží sú namalované touto istou modrou, aby vynikli výjavy na oknách. Hnedá farba na stenách a modrá okolo vitráží je oddelená zlatým lemom. Asi vieme, že na vitrážach sa nachádza celý život Panny Márie v kocke. Tieto farebné okná sa začínajú napravo scénou narodenia Panny Márie, ďalej vovedenie Panny Márie do chrámu, zvestovanie Pána, kedy anjel Gabriel zvestuje Panne Márii, že bude Matkou Božieho Syna, ďalej stretnutie dvoch tehotných príbuzných žien- Márie a Alžbety. Vitráže naľavo pokračujú zozadu témou Vianoc, čiže scénou narodenia Pána v Betleheme, ďalej obetovania Pána v chráme, ďalej Pieta- kedy Mária drží v náručí mŕtveho Ježiša, až napokon Máriino nanebovzatie. Skutočne celý život Panny Márie v skratke.

Nad presbytériom sa nachádzajú tri obrazy, ktoré chcem vysvetliť:

Prvý obraz:

Naľavo je obraz s 5 chlebmi a 2 rybami. Na pôvodnom obraze boli iba 4 chleby a 1 ryba, čo je v podstate nekompletný obraz. V čase verejného účinkovania totiž Pán Ježiš Kristus zázračne rozmnožil chlieb a ryby a na-

sýtil zástup 5000 mužov okrem žien a detí celkovo 5 chlebmi a 2 rybami. Zaželal som si a poprosil som umeleckého maliara, pána Jána Balaja, aby na obraz domaloval jeden chlieb a jednu rybu. Urobil to rád a poľahky. Vyjadril sa, že on sám je vášnivým rybárom a vo voľnom čase rád chodí loviť ryby na Váh. Preto nám tam domaloval našu sladkovodnú rybu Plocticu, ktorá žije vo Váhu. Jednoznačne táto malba je predobrazom Eucharistie. Eucharistia je tým nebeským chlebom, zázračne rozmnoženým pre našu spásu.

Druhý obraz:

Na prostrednom obraze hore sú namalované ovečky, ktoré pijú vodu z prameňa a pasú sa na tráve. Na tejto malbe je vyjadrených viacero úryvkov o vode zo Svätého Písma:

1. "Riečne ramená obveseľujú Božie mesto, posvätný stánok Najvyššieho". Žalm 46,5.

2. Proroctvo proroka Ezechiela, kde voda vyviera spod prahu chrámu a tá voda má stúpajúcu tendenciu- najprv je po členky, potom po kolená, potom po pás, potom tú vodu treba brodiť a napokon v nej treba plávať. Táto voda symbolizuje Božie milosti, ktoré na nás tečú.

3. "Sajte dosýta z prs jeho útechy, pite s rozkošou z prs jeho slávy". - Iz 66,11. Prsia niektorí autori prekladajú slovom žriedlo, prameň. Teda: Pite zo žriedla, pite z prameňa. Eucharistia je jednoznačne tým žriedlom, prameňom. Aj kostol ako Boží chrám je to miestom, kde pre nás vyviera voda. My prichádzame, aby sme tu načerpali sil, napojili dušu.

4. "Podte k vodám všetci, čo ste smädni". - Iz 55,1.

5. "Ako jeleň dychtí za vodou z prameňa, tak moja duša, Bože, túži za tebou"- Ž. 42,2.

6. "Po Bohu žízni moja duša, po Bohu živom"- Ž. 42,3.

7. "Túži a zmiera moja duša po nádvořiach Pánových" - Ž 84,3.

Z tohto prostredného obrazu ide taký veľký pokoj, pohoda. Teda stredná malba je obrazom aj Eucharistie, ale aj kostola- Božieho domu, ako aj Cirkvi- tajomného tela Kristovho.

Tretí obraz:

Obraz napravo zachytáva vtáka pelikána a jeho dve mláďatá. Legenda hovorí, že keď tento vták nemal čo dať jesť svojim deťom, tak zobákom si rozťal, otvoril hrud' a dal svojim mláďatám piť svoju krv. Oni prežili, on, ktorý sa obetoval, zahynul. Na tento príbeh o pelikánovi nadväzuje aj pieseň z modlibebnej knižky, z JKS 291: "Veľbme, kresťania, Boha najvyššieho". V tretej slohe sa spieva: "Nebeský Pelikán tu s nami ostáva, čo svojim veriacim vlastnú krv podáva. Dobrým na spasenie, zlým na zatratenie. Vyhýbaj vždy hriechu, srdca poškrvneniu". Ježiš Kristus je teda tým našim pelikánom, lebo dáva nám svoje telo a krv, aby sme sa ním sýtili. On zomrel, aby sme my mali život.

Štvrtý obraz:

Posledný obraz sa nachádza vzadu na chóru, je to harfa ako symbol hudobníkov.

Majme v úcte náš kostol. Starajme sa oň ako o vlastný a aj spravajme sa v ňom tak, ako by sme sa správali u seba doma. Bohu vďaka, že novovymalovaný Boží stánok je medzi ľuďmi.

Mgr. Peter Mihálik,
Farský administrátor Lužianky

Pozdvihnutie kríža

Jednou z viacerých stavebných vecí tohto roka 2019 bolo aj pozdvihnutie kríža, ktorý bol doteraz v polohe ležmo medzi kostolom a farou ako súčasť revitalizácie námestia.

Opýtal som sa bývalého starostu Milana Cabáneka a aj aktuálneho starostu Jozefa Bojdu, že čo to symbolizuje, čo to znamená, keď kríž je v takej zvláštnej pozícii, v takej šikmej ležiacej polohe. Dostal som odpoveď, že nič. Nepredstavuje to celkom vôbec nič. Malo to byť iba niečo nevšedné, niečo zaujímavé, moderné, možno niečo atypické. Bývalý farár Michal Stríženeč dostal ponuku od nejakých študentov vysokoškolákov, že ten priestor môže byť vyplnený krížom v šikmej polohe, naokolo budú vysadené kvety v takej elipse. Nuž a jemu sa ten nápad jednoducho zapáčil, aj keď projekt bol odvtedy ešte viac krát zmenený.

Viacrát som dostal otázku od cudzích návštevníkov, čo ten kríž predstavuje. Počul som mylný názor, že tam mala byť krížová cesta dookola. Lenže ako už povedali starostovia, krížová cesta vôbec nikdy nebola v pláne. V podstate prvé zastavenie krížovej cesty znie: „Pán Ježiš je odsúdený na smrť“, tam ešte vôbec nemá na pleciah kríž, ešte neberie na seba kríž - to je totiž až druhé zastavenie.

Mne osobne sa kríž v polohe ležmo nepáčil. Prišlo mi to ako padnutý symbol našej viery. Symbol, ktorý sa nakláňa, alebo ktorý už-už má padnúť do prachu na zem. A nielen to. Videl som, ako si deti a mladí robia fotky pod krížom, že ten kríž akože nesú oni namiesto Ježiša. Skákali pri tom po kvietkoch, o ktoré sa s láskou stará Dežka Horková. To by mi ešte nevadilo, že sa fotia pod krížom. Ale vadilo mi, keď som videl na vlastné oči, ako deti po tom ležiacom kríži vybehli hore a skákali dole do kvetov. Nevadilo im, že je nad nimi funkčná kamera obecnej polície. Chýbala im akákoľvek úcta, čo aj malá, ku svätým veciam. Kríž nie je gymnastická kladina, po ktorej sa behá a skáče.

Preto som sa rozhodol dať ho s úctou pozdvihnúť. Verím, že sme tým urobili dobre, že kríž je hore. Symbol našej viery má stáť, nie padať. Kríž nie je len symbol smrti. Kríž je predovšetkým symbol našej viery a symbol víťazstva - víťazstva Pána Ježiša nad smrťou, nad diablom, nad hriechom, nad svetom. Staré latinské príslovie hovorí: „Križ stojí, čo ako sa svet zmieta“. V tieni kríža nachádzame vzácnu útechu. Každý normálny veriaci človek sa pri kríži zastaví na krátku modlitbu, alebo sa aspoň prežehná, keď ide okolo. Už len to samé prežehnanie je znak kríža. Dotyk na čele, na hrudi, na ramenách spolu

vytvára kríž, a nie odháňanie nejakých imaginárnych múch alebo ovievanie sa. Mnoho ľudí to tak aj naozaj robí a prežehná sa, keď ide okolo.

Križ stojaci má oveľa väčší význam, ako kríž ležiaci, aj keď to vyzeralo moderne, ale symbol v tom nebol žiaden. Že kríž stojí, som za to spokojný. Stal sa novou dominantou tohto priestoru.

Dňa 12.9.2019 na meno Panny Márie sa podarilo zdvihnúť tento kríž medzi farou a kostolom. Symbolicky na sviatok Povýšenia sv. kríža 14.9.2019 sme tento kríž po sv. omši slávnostne požehnali. Tak to bolo naplánované a tak to aj vyšlo. Ďakujem každému, kto sa o to pričínil.

Ďakujem za to viacerým chlapom, ale najmä strojárvi Jozefovi Oravskému a dvom stolárom Michalom Králikom.

Križ je s mimoriadnou starostlivosťou opravený, ošetrovaný, ohobľovaný, 4x natretý lazúrou, špáry sú vyplnené tmelom a je pevne ukotvený do železnej platne. Výšku má 4,5 m, váži odhadom 100 kg.

V známej mládežníckej piesni sa spieva: „Križ je znakom spásy, križ ten drevený, Kristom nesený z lásky, krvou zmáčaný za nás.“ Majme v úcte tento znak Božej lásky k nám.

*Mgr. Peter Mihálik,
Farský administrátor*

Hody po novom aj odpust

Neviem a už nik zo žijúcich mi nevie s určitostou povedať, kedy sa kedysi slávil u nás hody. Vieme z ústneho podania, že hody bývali, myslím tým u nás. Hody sa slávia a pripadajú na termín, podľa toho komu je kostol zasvätený, a kedy na aký dátum pripadne jeho meno. U nás je to jasné za posledných cca 80 rokov, čo máme postavený náš kostol, ktorý je zasvätený na sviatok narodenia Panny Márie a to je 8.september. Keď tento deň v kalendári pripadol do stredy, boli u nás hody v nedeľu pred týmto sviatkom, ak pripadol tento sviatok po strede boli hody v nasledujúcu nedeľu. Tak sa to traduje plných 80 rokov čo máme u nás kostol. Predtým Kajsa patrila pod farnosť Staré mesto Nitra a Lužianky vtedy ešte Šarlužky ako filiálka do farnosti Zbehy.

V súčasnosti sme samostatná farnosť, a veru už 50 rokov a hody máme

vždy na sviatok narodenia Panny Márie pre celé Lužianky. (do 3.10.1948 Šarlužky – Kajsa). Mnoho sa za ten čas zmenilo, dá sa povedať, že k lepšiemu. Dnes sme farnosť, ktorá sa stále viac zviditeľňuje a rozkvitá. Náš kostol existuje 80 rokov. V našom okolí sú kostoly a farnosti omnoho staršieho dátumu, ale naša mladá a stále sa rozvíjajúca farnosť, najmä za posledné roky, prešla jednak rôznymi stavebnými a rekonštrukčnými úpravami, vďaka nášmu duchovnému otcovi Mgr. Petrovi Mihálikovi, ktorý nás prekvapí vždy niečím novým. Naposledy, keď spomeniem hody, našu farskú slávnosť, zažili sme niečo nové, v tom dobrom slova zmysle čo ešte v našom kostolíčku nebolo.

Náš duchovný otec, rodák z Tepličky Nad Váhom, obce, ktorá leží v severnej časti Žilinskej kotliny na svahu Kysuckých vrchov si na slávnosť našich hodov prizval svojich rodákov združených v 21členovom zmiešanom speváckom zbore Svätého Martina pod vedením

vedúceho súboru Ing. Pavla Grinču, aby nám predviedli pri tejto jubilejnej slávnostnej chvíli „Hodový koncert“ zložený z piesní náboženských ale aj svetských od významných a uznávaných autorov ako boli:

- 1.) W.A.Mozart - Vezmi, Pane, život môj
- 2.) P. Paľka - Per crucem
- 3.) J. Halmo - Kráľovná nebies
- 4.) Z. Kodály - Stabat mater
- 5.) J. Kučera - Modlitba Pána na hore olivovej
- 6.) W.A. Mozart - Ave verum
- 7.) E. Suchoň - Aká si mi krásna
- 8.) K. Kuzmány - Kto za pravdu horí
- 9.) J. Strečanský - Slovensko moje
- 10.) M.Sch. Trnavský - Bože, čos ráčil

Hody, ktoré sme oslávili dopoludnia duchovne, odpoľudnia sme sa započúvali do piesní, s veľkým umeleckým zážitkom. Všetci tí, ktorí sa zúčastnili tohto hodového koncertu usporiadanom v našom farskom kostole, našim duchovným otcom boli dojatí a nesmierne spokojní. Vďaka Vám za krásny umelecký zážitok, usporiadaný počas našich hodov, v tomto jubilujúcom roku od postavenia kostola ale aj založenia farnosti.

Milan Cabánk

Hodová zábava

Ako všetci isto vieme, v našej obci máme kostol, ktorý nesie názov - kostol Narodenia Panny Márie. V tomto roku pripadla pripomienka slávenia tohto sviatku na 8. septembra. Je to oslava menín kostola, ktorú poznáme pod názvom hody alebo odpust.

Rozhodli sme sa, že ako súčasť slávenia hodov v našej obci, by bolo dobré zorganizovať spoločnú akciu, či posedenie pre obyvateľov Lužianok. Tak sa aj stalo a 7. septembra sa mohli všetci obyvatelia prísť zabaviť a porozprávať na hodovú zábavu. S niekoľko týždennou prípravou tejto zábavy nám pomohli členovia kultúrnej komisie pri obecnom zastupiteľstve v Lužiankach.

Začiatok zábavy bol o 18:00 a už o 18:30 bola pre zúčastnených pripra-

vená prvá kultúrna vložka - vystúpenie dychového zboru zo Základnej umeleckej školy J. Rosinského v Nitre. Vyše 20 mladých ľudí hralo moderné skladby na najrôznejších dychových nástrojoch. Sprevádzal ich pritom bubeník a dvaja speváci. Vystúpenie zožalo obrovský potlesk a my prajeme týmto mladým ľuďom, medzi ktorými boli aj deti z Lužianok veľa ďalších úspechov.

Po vystúpení sme pokračovali tanečným kolom. Do tanca nám hrala všetkým dobre známa hudobná skupina PROFIL. Svoju dobrú povest nesklamali, tanečný parket bol stále obsadený a tanečníci si hudobný doprovod k ich tanečným kreáciám len pochvalovali.

Ako občerstvenie sme mali na-

chystanú večeru na 20. hodinu a po nej sme ešte podávali štrúdlu. Zábava bola o 22. spestrená tanečným vystúpením Paulíny Vykročovej a Martina Schmidta. Sú to tanečníci, ktorí vyhrali súťaže nielen celoslovenské, ale na výborných priečkach sa umiestnili i v celoeurópskych súťažiach.

Po ich tanečnom vystúpení sme sa pustili s novou silou do tanečných kôl, ktoré pokračovali až do druhej hodiny nadržanom. Veľmi nás tešilo, že ľudia si pri odchode zábavu pochvalovali, boli vďační za jej zorganizovanie a dávali najavo svoju nádej, že v podobných akciách sa bude v našej obci pokračovať.

Kto z vás už organizoval nejakú zábavu, posedenie či spoločenskú akciu vie, že sa za tým skrýva množstvo príprav a času stráveného plánovaním. Zadostučinením za to, sú však spokojné tváre zúčastnených. Našou túžbou je, aby sa obyvatelia našej obce mohli na takýchto akciách lepšie spoznať a porozprávať. Aby sme následne pri bežnej prechádzke po uličkách našej obce stretávali známe tváre, s ktorými sme sa možno zoznámili práve na hodovej zábave. Nech si nie sme navzájom cudzincami, ale známymi, ktorí sa na seba pri stretnutí na ulici či v autobuse usmejú, podajú si ruky.

Ďakujeme všetkým, ktorí prispeli k organizácii tejto zábavy, či už kultúrnej komisii, mládeži z Lužianok, zamestnancom obce i dobrovoľníkom a rovnako i všetkým, ktorí sa zábavy zúčastnili a vytvorili na nej úžasnú atmosféru.

*Martin Zelenaj
Predseda kultúrnej komisie*

Celoslovenská súťaž SZZ počas Agrokomplexu 2019

Na Celoslovenskej súťaži SZZ konanej v Nitre počas Agrokomplexu v dňoch 22.-25.08.2019 ako sprievodná akcia sa súťažilo v kategórii ovocie roka, ktorá prebiehala ako 6. ročník, v kategórii zelenina ako 5. ročník a v kategórii najkrajšia kolekcia 3. ročník. V rámci celého Slovenska bolo dodaných 650 vzoriek ovocia a zeleniny. Najviac vzoriek bolo dodaných od 10 organizácií z okresu Nitra a to v počte 475 vzoriek, medzi ktorými bola aj naša ZO SZZ Lužianky, ktorá

dodala krásnych 145 vzoriek. Konkurencia na tejto súťaži bola veľmi veľká, boli tu súťažiaci s celého Slovenska, ale aj tak sme zaznamenali úspech. V kategórii zelenina člen našej ZO Pavol Slovák obsadil krásne 3. miesto. Podobne na 3. mieste sa umiestnil aj ďalší náš člen ZO Slavomír Šatura v kategórii najkrajšia kolekcia ovocia a zelenina. Z dosiahnutých úspechov oboch našich členov máme nesmiernu radosť a k oceneniu im srdečne blahoželáme.

V rámci okresu sa hodnotila najkrajšia kolekcia, i tu sme zaznamenali pekný úspech, získali sme 2. miesto. Je to pre nás veľký úspech, chcel by som všetkým ktorí sa pričínili o tento náš úspech, pestovateľom, vystavovateľom ale aj aranžérom našich vystavovaných produktov, veľmi pekne poďakovať za zviditeľnenie našej ZO SZZ pôsobiacej v Lužiankach, ale aj nie v poslednej rade za zviditeľnenie našej obce.

Milan Cabánek

Zúčastnili sme sa súťaži o najkrajšie jablko roka a boli sme úspešní

Celoslovenská súťaž o najkrajšie jablko roka 2019 sa konala na výstavisku EXPO Center Trenčín v dňoch 11. až 12. 10.2019. Do súťaže bolo zaslaných 1015 jabĺk od 339 pestovateľov, 2 vzorky sa nehodnotili a zostávajúcich 1013 prešlo odbornou hodnotiacou komisiou, ktorá po vyhodnotení 10 ks najkrajších v poradí jedna až desať, ostatné zadelila podľa druhu (odrody). Vytvorilo sa 14 skupín (odrod). Celkove sa hodnotilo:

A) Hodnotilo sa prvých desať najkrajších (1 až 10.)

B) Hodnotilo sa najkrajšie zo skupiny

Naša ZO SZZ v Lužiankach zaslalo do súťaže 13 vzoriek jabĺk od 6 pestovateľov menovite :

Meno	Odroda
Pavol Slovák	1.) FUJI KIKU
Karol Sabo	2.) RUBÍN
Jozef Oravský	3.) GLOSTER
Ing. Z. Holešová	4.) IDARET
Janka Sedláková	5.) RUBINOLA
Ing. Ivan Galko	6.) ROSANA
	7.) SELENA
	8.) FLORINA
	9.) STARKRIMSON
	10.) IDARED
	11.) RUBÍN
	12.) ONTARIO
	13.) GOL. DELICIOUS

Naši pestovatelia zaznamenali na tohoročnej spomínanej súťaži veľký úspech.

V súťaži o najkrajšie „Jablko roka“ v Trenčíne 2. miesto získala naša záhradkárka Janka Sedláková s odrodou STARKRIMSON. Je to veľký úspech nie len pre našu ZO SZZ ale aj pre celý Nitriansky okres.

V súťaži o najkrajšie zo skupiny získal ocenenie náš člen ZO SZZ z Lužianok pán Ing. Ivan Galko z odrodou Golden Delicious.

Úspešným výhercom srdečne blahoželáme.

Milan Cabánek

Regionálnej výstavy ovocia, zeleniny a kvetov

ktorá sa uskutočnila v dňoch 21.-23.9.2019 vo Veľkom Záluží pod záštitou Okresného výboru SZZ Nitra s finančnou podporou Nitrianskeho samosprávneho kraja

Na výstave sa zúčastnilo 12 základných organizácií SZZ okresu Nitra a to:

- 11-12 Lehota
- 11-17 Veľké Zálužie
- 11-26 Rišňovce
- 11-29 Mojmírovo
- 11-51 Hájske
- 11-65 Lužianky
- 11-68 Výčapy - Opatovce
- 11-118 Mlynárce -Diely
- 11-130 Rumanová
- 11-132 Báb
- 11-121 Klub kaktusárov
- 11-128 Klub skalničkárov

a Botanická záhrada SPU Nitra.

Hodnotiaca komisia: Ing. Katarína Kettmannová, tajomníčka OV SZZ, Ing. Erika Mňahončáková, riaditeľka Botanickej záhrady SPU, Ing. Marián Komžík, KOHAPLANT Levice

Hodnotiaca komisia vyhodnotila exponáty nasledovne:

Kategória : OVOCIE

I. miesto: ziziphus jujuba, Martina Vavříková, ZO Veľké Zálužie

II. miesto: sorboaronia -Likernaja,

Elena Imrišková, ZO NR-klub skalničkárov

III .miesto: vinohradnícke broskyne, Jozef Androvič, ZO Rišňovce

Kategória: ZELENINA

I. miesto: pór - Starozarušský kamaš, Jozef Androvič, ZO Rišňovce

II. miesto: baklažán, Helena Ďuriňová, ZO Mojmírovo

III. miesto: paprika- kapia, Pavol Slovák, ZO Lužianky

Kategória: KVETY

I miesto: aranžmá - Dáma z kvetov, Mária Balažiová, ZO Veľké Zálužie

II .miesto: nevaldes, Stanislava Zajková, ZO Veľké Zálužie

III. miesto: lepeno-sypané obrazy, Ing. Katarína Šebová CSc. ZO Lužianky

Kategória: Expozícia ovocia, zeleniny a kvetov

I. miesto: ZO SZZ LEHOTA

II. miesto: ZO SZZ MOJMÍROVCE

III. miesto: ZO SZZ BÁB

Slávnostné otvorenie výstavy sa uskutočnilo dňa 21.9.2019 v Spoločenskom dome vo Veľkom Záluží, na ktorom sa zúčastnili predseda RV SZZ - Ing. Eduard Jakubek, tajomník RV SZZ - Juraj Korček, tajomníčka OV SZZ Nitra - Ing. Katarína Kettmannová,

starostovia obcí Veľké Zálužie a Lehota, ako aj zástupcovia vystavovaných ZO SZZ.

Slávnostné vyhodnotenie výsledkov a odovzdanie ocenení sa uskutočnilo dňa 22.9.2019, ktoré odovzdali predseda OV SZZ Nitra Milan Cabánek a predseda ZO SZZ V.Zálužie Ing. Vladislav Omelina.

ZO SZZ v Lužiankach na tejto regionálnej výstave reprezentovali a svojimi exponátmi v počte 68 ks vzoriek ovocia a zeleniny a 6 ks kolekcií, úspešne zviditeľnili našu ZO organizáciu a obec títo pestovatelia: Ing. Dušan Spáč. Helena Lauková., Pavol Slovák, Štefan Krajčo, Slavomír Šatura, Pavol Remenár, Milan Cabánek, Ing. Katarína Šebová CSc, Monika Slováková, Jozef Poláčik, Karol Sabo, Maria Müllnerová.

Ďakujeme všetkým našim vystavovateľom za zaslanie svojich výpestkov ovocia, zeleniny a kvetov ako aj hodnotných kolekcií z týchto plodov na regionálnu výstavu.

Všetkým oceneným srdečne blahoželáme.

Milan Cabánek

Výstava plodov zeme

Už po 37. raz sa otvoril Kultúrny dom v Lužiankach, aby umožnil pestovateľom prezentovať sa, návštevníkom poučiť, pokochať sa a tombolovou formou získať vystavované plody.

V sobotu 30.8.2019 od 14,00 do 18,00 hod sa uskutočnil zber úrody, kedy prebiehalo zapisovanie vystavovateľov a aranžovanie ich plodov na pripravené stoly.

Po 18,00 hod skupina bonitérov pod vedením Ing. Dušana Spáča uskutočnila hodnotenie exponátov a na základe získaných celkových bodov určila poradie a miesto vystavovateľov pre ovocie, zeleninu, kvetiny a iné produkty. Tiež určila nielen pestovateľské uznania pre vystavovateľov ale aj mimoriadne ceny za nápadito -

vkusne upravené rastlinné plody.

V nedeľu 1.9.2019 bola výstava otvorená už od 9,00 hod, na ktorú prichádzali občania a prezerali, obdivovali i fotografovali exponáty.

O 10,00 hod bola za záhradkárov a ich úrodu sv. omša. Vdp. Mgr. Peter Mihálik počas liturgie poďakoval Nebeskému Otcovi za úrodu a vyprosoval pre záhradkárov zdravie, silu a ochotu pestovať, zberať a vystavovať plodiny. Predseda záhradkárov Milan Cabánek prečítal 2. čítanie a určení záhradkári prinášali obeť a dary plodov zeme.

Príhovor vdp. farára sa niesol v znamení Evanjelia. Vyzdvihol pokoru ako čnosť, ktorá aj keď sa v súčasnosti nenesie, je prepotrebná, lebo opakom nej je pýcha, čo peklom dýcha.

Najlepším vzorom pokory sú Pán Ježiš a Panna Mária, ktorí ochotne pomáhali a obetovali sa za druhých. Odporúčal, aby sme aj my veriaci nastúpili do školy Ježišovej pokory.

O 16,00 hod. predseda záhradkárov Milan Cabánek slávnostne otvoril výstavu, na ktorej privítal starostu obce Jozefa Bojdu, vdp. Mgr. Petra Mihálika, hostí z družobných záhradkárskych organizácií a ostatných prítomných. Požiadal vdp. farára aby požehnal úrodu, ktorý najskôr posvätil exponáty, prečítal príslušné modlitby, poďakoval Nebeskému Otcovi za plody zeme, poprial záhradkárom zdravie aj bohatú úrodu pri ktorej majú pamätať aj na druhých ľudí.

Predseda záhradkárov z radosťou oznámil, že na 46. medzinárodnej poľnohospodárskej a potravinárskej výstave AGROKOMPLEX sa zúčastnila aj lužianska ZO SZZ, ktorá v rámci celoslovenskej záhradkárskej výstavy získala dve tretie miesta a v rámci okresu sa umiestnila na 2. mieste.

Potom Milan Cabánek zverejnil, že na tohtoročnej výstave ovocia, zeleniny, kvetín a iných produktov prinieslo vzorky 36 vystavovateľov.

V jednotlivých kategóriách bol nasledovný **počet druhov**:

Ovocie:	48
Zelenina:	143
Kvetiny:	26
Iné:	22
Σ:	239 druhov

Počet exponátov v ks:

Ovocie: 98
 Zelenina: 285
 Kvetiny: 32
 Iné: 36
 Σ 451 ks

Ocenenie exponátov a umiestnenie vystavovateľov:

OVOCIE:

1. miesto: Karol Sabo
2. miesto: Ing. Karol Slivkanič
3. miesto: Ing. Dušan Spáč

ZELENINA

1. miesto: Monika Slováková
2. miesto: Pavol Slovák
3. miesto: Štefan Krajčo

KVETINY

1. miesto: Mária Behúlová
2. miesto: Mariana Oravská
3. miesto: Monika Slováková

Pestovateľské **uznanie** za kolekciu :

kvetín: Elena Vargová

zeleniny a kvetín: Ing. Zuzana Holešová

zeleniny, ovocia a kvetín: Margita

Čápeková

zeleniny: Slavomír Šatura

Mimoriadne ceny za:

miniskleník a kvetiny: Sára Cabánková

kolekciu zeleniny: Helena Lauková

kolekciu sirupov: Monika Slováková

aranžovanie výstavy: Emília Hrušková

lepeno-sypané obrazy: Ing. Katarína Šebová, CSc.

Záverom predseda záhradkárov odovzdával malú pozornosť jednotlivým vystavovateľom, poďakoval pestovateľom za prejavovaný záujem o výstavu a zaprial veľa síl a vytrvalosti do ďalšej záhradkárskej práce a hojnú úrodu v nasledujúcom roku. Kto mal záujem, mohol si donesené vzorky zobrať a tie, ktoré zostali, boli určené pre tombolu.

Členovia výboru predpokladajú, že všetci prítomní odchádzali spokojní, pretože im úsmev hral na tvári. Moh-

li vidieť pestrú paletu plodov, oceniť aj to, že aj vekovo mladí pestovatelia majú záujem prezentovať sa a v neposlednej miere zobrať si domov plody zeme a vychutnať si ich. Domnievame sa, že výstava ovocia, zeleniny, kvetín a iných produktov je prírodnou tabletkou, ktorá povzbudzuje a potešuje človeka v tomto uponáhľanom svete. Vďaka patrí aj našim obecným manažérom, nielen bývalému starostovi Milanovi Cabánekovi, ale aj súčasnému Jozefovi Bojdovi za poskytnutie priestorov KD, v ktorých sa mohla prezentovať úroda našich občanov. Poďakovanie patrí tiež organizátorom výstavy, ktorí po skončení akcie zanechali poskytnuté priestory v poriadku. Taktiež ďakujeme pestovateľom za starostlivý prístup k pôde a plodinám, návštevníkom za úctu k plodom, čo iste prispieva k symbióze lásky v medziludských vzťahoch.

Ing. Katarína ŠEBOVÁ, CSc.

Záhradkári obdivovali ružu a perlu Čiech

Miestna záhradkárska organizácia každoročne cez letné prázdniny organizuje trojdňový poznávací zájazd. V tomto roku sme od piatku 16. augusta do nedele 18. augusta 2019 navštívili Českú republiku.

O 6,00 hod. sme mali odchod z Lužianok a postupovali sme do mesta Telč, nachádzajúceho sa v juhozápadnom cípe Moravy na Českomoravskej vrchovine v okrese Jihlava, ktoré je obklopené Staroměstským, Ulickým a Štěpnickým rybníkom. Kvalitný jednohodinový výklad nám podala sprievodkyňa, ktorá oznámila, že mesto bolo založené kniežatom Ottom II. v r. 1099 a sľubnejšie sa začalo rozvíjať od polovice 14. stor., kedy páni z Hradca rodu Vítkovcov dali podnet na budovanie hradu, kostola, vodného opevnenia a gotických domov. V r. 1423 Telč dobili husiti. Najväčší rozkvet mesto zažíva v polovici 16. stor., kedy Zachariáš z Hradca prestavuje gotický hrad na renesančný zámok podľa talianskych odborníkov, stavia vodovod, špitál, zakladá cechy a povoľuje mešťanom prestavbu pôvodných príbytkov na úhľadné domy so štípmi a arkádami, ktoré sa zachovali až do dnešných dní. Keďže Zachariáš mal z druhého manželstva iba dcéru, preto panstvo i zámok prechádza na jindřichohradskú vetvu na neter Luciu Otíliu, ktorá bola vydatá za Vilema Slavátu. V polovici 17. stor. mesto bojuje so Švédmi. Aj rod Slavátov vymiera, nakoľko nemá mužského dediča a koncom tohto storočia sa ujíma vlády rod Lichtensteinov-Kastelkornů, ktorý sa v 18. stor. spája s panstvom Podstatských a majiteľmi Telču sa stavajú Podstatský-Lichtensteinoví do r. 1945, do znárodnenia, kedy boli vysídlení do Rakúska.

Do mesta možno vstupovať Veľkou bránou, pri ktorej je svätodušná veža

49 m vysoká s malým kostolom, čo v súčasnosti patrí evanjelickej cirkvi. My sme vstupovali Malou bránou v blízkosti zámku. Súčasné domy na námestí sú renesančné a barokové stavby vymalované pastelovými farbami v kombinácii s bielymi prvkami. Pani sprievodkyňa nás upozornila na dom č. 61, ktorého priečelie je s bohatou sgrafitovou výzdobou. Zašli sme aj do kostola sv. Jakuba, oproti ktorého je gymnázium s ubytovňou a kostol Mena Ježiš.

Po skončení výkladu sme mali zhruba 2 hodiny voľna. Niektorí ten čas využili na obed a iní navštívili zámok. V okruhu A nám podali informácie o Zachariášovi z Hradca, ktorý sa narodil v r. 1526 rodičom Adamovi I. z Hradca a Anne z Rožmitálu. Mal brata Joachima, ktorý vlastnil Jindřichov Hradec. Bol katolíkom. Vládnúť začal v r. 1550 a o rok neskôr odchádza do Janova. Po návrate z Talianska dal prestavať hrad v renesančnom štýle, čo bolo financované aj z prostriedkov jeho manželky Kataríny z Valštejna, ktorá bola vlastníčkou baní na striebro. Zachariáš veľmi túžil po synovi, lebo i keď mu ho porodila jeho milovaná manželka, zomrel ešte v detstvom veku. Neskôr zomiera i Katarína. Ani v druhom manželstve s Annou zo Šlejníc sa nedočkal dediča, iba dcéry Kataríny.

Zo zámokových miestností je najhodnotnejšia tzv. Zlatá sála s kazetovým stropom a antickými motívami. Veľmi pôsobivé sú obrazy s podobizňou Zachariášových rodičov Adama I. a Anny. Africká sála má svoje čaro, lebo sú v nej zbierky exotických trofejí z Afriky, ktoré zhromaždil posledný majiteľ Karel Podstatský.

Štátny zámok Telč – Ruža Vysočiny bola v r. 1992 spolu s historickým jadrom mesta zapísaná do Zoznamu

svetového dedičstva UNESCO.

Autobusom sme pokračovali severozápadne do Poděbrad. Pri impozantnej soche na námestí predstavujúcej Jiřího, českého kráľa (1458-1471) sme sa odfotografovali. Upútala nás pamätná tabuľa W. A. Mozarta, ktorá bola na dome 377, kde ako hosť býval hudobník u profesora Františka Xavera Němčeka, jeho prvého životopiscu.

V meste sme si všimli tabuľu s bustou a nápisom: V tomto dome žil v r. 1795 -1829 P. Matej Rössler, zakladateľ českého ovocinárstva, podľa ktorého bola pomenovaná aj nasledujúca ulica. Navštívili sme aj barokový farský kostol.

Ďalšia jazda autobusom končila v Prahe 4 -Kunratice pred ubytovňou Otava.

V sobotu sme navštívili Karlštejn, ktorý leží približne 30 km juhozápadne od Prahy v okrese Beroun. Spoločne sme si prezreli múzeum voskových figurín nielen s významnými osobnosťami v politickom, kultúrnom živote, ale aj plebs (pekár, kováč, väzeň atď.), ktorí boli znázornení pri vykonávaní svojich remesiel. Individuálne sme navštívili Múzeum betlehemov, kde sa nachádzal aj najväčší bábkový betlehem tzv. Karlštejnsky Kráľovský betlehem. Tu sa dej odohrával na hrade Karlštejn, kde sa Ježiškovi prichádza pokloniť 10 najslávnejších českých panovníkov od sv. Václava, Karla IV, Rudolfa II, až po T.G. Masaryka. V pozadí sme obdivovali aj scény zo života poddaných vykonávajúcich rôzne činnosti na hrade.

V popoludňajšom čase sme si urobili prehliadku hradu so sprievodkyňou v II. okruhu, ktorý trval 100 min., kde sme boli oboznámení s históriou hradu, a zároveň sme si prezreli jednotlivé miestnosti nachádzajúce sa v Mariánskej a vo Veľkej veži.

V Mariánskej veži sa nachádza kostol Nanebovzatia Panny Márie, ktorý je vyzdobený freskami s výjavmi z Apokalypsy. V stenovej priečke sú zabudované varhany s podobizňou Dávida a Cecílie. Zreteľne sú vyobrazené scény, kde Karol IV. prijíma relikvie utrpenia Pána Ježiša od budúceho francúzskeho kráľa Karla v r. 1356 a ukladá ich do relikviárového kríža. Vedľa kostola je kaplnka Kataríny Alexandrijskej, kde cisár Karol IV. duchovne meditoval.

Vo Veľkej veži je pracovňa s podobizňou hlavného architekta Jozefa Mockera, ktorý na konci 19. storočia konal stavebné opravy hradu a tiež

katedrály sv. Víta. Najveľkolepejšou miestnosťou je Kaplnka sv. Kríža skladajúca sa z 2 častí, rozdelená pozlátenou mrežou, čo symbolicky predstavuje Nebeský Jeruzalem. Za mrežu mohli vstúpiť iba cirkevní hodnostári, arcibiskup, dekan, Karol IV, ale iba bosí. Vo výklenku nad oltárom bol uložený ríšsky korunovačný poklad a od 15. stor. české korunovačné poklady. Dnes sú ríšske klenoty uložené vo viedenskom Hoffburgu a české korunovačné klenoty v kaplnke sv. Václava v katedrále sv. Víta. Nad výklenkom je triptych znázorňujúci Pannu Máriu s Ježiškom, vľavo je sv. Václav a vpravo sv. Palmacius, patrón mesta Trevír, ako symbol luxemburských dŕžav.

V oboch častiach je 129 obrazov z dielne majstra Theodoricha, dvorného maliara panovníka, ktoré znázorňujú evanjelistov, cirkevných otcov, prorokov i svätice, ktoré predstavujú nebeské vojsko a ich úlohou je chrániť uložené poklady a klenoty. Na rámoch obrazov sú malé otvory, kde sa ukladali ich relikvie. Pod radami obrazov je stena vykladaná drahými kameňmi (jaspisom), ktoré sú zasadené v zlatej štukovej omietke. Strop s krí-

žovou klenbou s množstvom hviezd, slnkom, mesiacom a planétami predstavuje nebesia.

Právom sa nazýva hrad Karlštejn perlou Čiech.

Vo večerných hodinách sme absolvovali scénickú prehliadku „Ať žije král, ať žije cisár“, v ktorej nám bol ponúknutý prierez života Karola IV., narodeného 14.5.1316 v Prahe. Bol najstarším synom Jána Luxemburského a Elišky Přemyslovej. Pri narodení dostal meno Václav. Ako 13 ročného ho otec dal na výchovu na francúzsky dvor Karlovi IV. Peknému. Tu prijal birmovné meno Karol. O 2 roky neskôr už zastupoval svojho otca v severnom Taliansku. Na počesť vyhratej vojny v San Felice 25.11.1332 založil prvú stavbu v pevnosti Monte Carlo. Svoje víťazstvo pripisoval sv. Kataríne Alexandrijskej, ktorú si zvolil od toho dňa aj za svoju patrónku. V r. 1347 bol korunovaný za českého kráľa a o 8 rokov neskôr za cisára Svätej rímskej ríše. Karol IV zomrel 29.11. 1378 v Prahe, kde pri pohrebnej slávnosti ho nazvali Otcem vlasti.

Počas panovania bol 4 krát ženatý. So štyrmi manželkami mal 11

detí. Niektorí potomkovia mu zomreli hneď po narodení, iní v mladom veku. Zostali mu 4 dcéry, ktoré sa vydali za európskych panovníkov a synovia Václav IV (1361-1419) a Žigmund Luxemburský (1368 -1431) pokračovali v otcových šľapajach.

V nedeľu sme navštívili Vyšehradský cintorín so Slavínom a Baziliku minor Petra a Pavla. Chrám bol založený v druhej polovici 11. stor. kniežatom Vratislavom II. z rodu Přemyslovcov, podľa vzoru rímskeho chrámu Petra a Pavla. V 19. stor. sa podieľal na prestavbe architekt Jozef Mocker a jeho žiak František Mikš. Charakteristickou črtou baziliky sú 2 štíhle veže. V susedstve chrámu sa nachádza cintorín so Slavínom. Na národnom cintoríne odpočívajú 600 osobností z radov hudobníkov, výtvarníkov, spisovateľov, hercov, vedcov, športovcov, politikov. Pre časovú obmedzenosť sme si prezreli iba niektoré pomníky:

Božena Nemcová, Rudolf Jedlička, Antonín Dvořák, Valdemar Matuška, Vlasta Burian, Mikoláš Aleš, Karel Čapek a Radoslav Brzobohatý.

Spoločná hrobka s viac ako 50 osobnosťami „Slavín“, ktorú projektoval Antonín Wiehl v r. 1889 – 1893 je tvorená z tumb a zadných i bočných krídel. Na vrchnej časti tumb je motto Slavína : Ač zemřeli, ještě mluví.

Na podstavci je umiestnený kríž s ukrižovaným Ježišom a pod ním nápis: Kto ve mne věří, nezemře na věky. Prvým pochovaným na Slavíne bol básnik a prozaik Július Zeyer a posledným skladateľ Oskar Nedbal. Tiež sa tam nachádza meno zosnulej opernej speváčky Emy Destinovej, sochára Jozefa V. Myslbeka a iných.

O 13,30 hod. sme sa nachádzali už na lodi POSEIDON a brádzili sme vody Vranovskej vodnej nádrži, ktorá sa nachádza v hornom toku rieky Dyje na Južnej Morave. Vyhlídková plavba

trvala 1 hodinu. Cestou na parkovisko sme si mohli odfotografovať hrad Bítov.

O 16,00 hod sme nastúpili do autobusa, ktorý nás s niekoľkými krátkymi prestávkami dovezol domov približne o 20,00 hod.

Uspokojuje nás, že sme mohli nahliadnuť do života významných panovníkov, ktorí svojou múdrosťou, bohabojnosťou a pokorou dokázali prekonávať spoločenské a osobné problémy, zápasit' so životom a vytvoriť hodnoty, ktoré obohacujú aj nás, ľudí 21. storočia. Nielen historické poznatky, ale aj pobyt v prírode spojený s vyhlídkovou plavbou zvyšuje kreativitu, ktorú môžeme využiť na skvalitnenie rodinných i spoločenských vzťahov, skrášlenie prostredia v ktorom žijeme, ale tiež aj podnietiť a zefektívniť náš osobný rast

Ing. Katarína ŠEBOVÁ, CSc.

Kultúrno-poznávací výlet

po Južnej Morave a Južných Čechách

Štyridsaťdva nadšených seniorov zo Základnej organizácie Jednoty dôchodcov Lužianky, vybavených dobrou náladou a trekkingovými paličkami, sa vybralo na cestu za krásou a poznaním po Južnej Morave a Južných Čechách v dňoch 24.- 26. septembra 2019.

Starostlivou a láskavou dušou a organizátorkou tejto cesty bola Mgr. ANNA OŤAPKOVÁ, ktorá pre nás pripravila fantastický program.

Po krátkej zastávke v Hodoníne, kde za pozretie stálo vynovené historické centrum mesta, sme sa pobrali smer ZNOJMO.

Čo nás zaujalo v tomto malebnom meste okrem slávnych znojenských uhoriek a starých, takmer z rímskych čias pochádzajúcich viníc?

ANKA hovorí „vidno, ako výhodná poloha (Praha - Viedeň) dokáže ovplyvniť prosperitu mesta.

No a popri nádhernej panoráme mesta a údolia rieky Dyje a architektonických skvostov ako Radničná veža, znojenský hrad s rotundou Sv. Kateřiny, bol pre mňa fascinujúci chrám Sv. Mikuláša s unikátnou kazateľnicou v tvare zemegule a s hlavným portálom, ktorý predstavuje otvorené dvere, či okno do duchovného sveta.

Po nocľahu a raňajkách nás čakalo ďalšie unikátne mestečko JINDŘICHŮV HRADEC a milá, kultúrneho života a histórie znalá sprievodkyňa.

IRINKA A DUŠKO hovoria, že ich najviac upútalo práve toto mestečko, s nádherne renovovanými renesančnými meštianskymi domami, starostlivo udržiavanými „dvorkami“, v ktorých prekvitá hudobný a divadelný život.

A to množstvo kostolov, z ktorých mnohé slúžia aj ako koncertné, či výstavné siene.

No a sú tu aj stále funkčné gobelínové dielne, v ktorých sa vytvorili tie nádherné tapisérie, ktoré dnes obdivujeme v kostoloch a múzeách.

Bolo fakt ťažké vybrať si z toho množstva útulných „hospúdek“ a ich bohatej ponuky, ale to čo sme ochutnali z juhočeskej kuchyne bol skutočný kulinársky zážitok.

Škoda, že nám neostal čas na KRÝZOVY JESLIČKY, na ktorých ich autor Tomáš Krýza pracoval viac ako šesťdesiat rokov a sú aj zapísané v Guinnessovej knihe rekordov.

Ale pozvali sme pani sprievodkyňu, ktorá oživila prehliadku mesta flautovou interpretáciou Michnových skladieb (Michna - barokový skladateľ, rodák), na návštevu taktiež slávne-

ho betlehemu majstra Jozefa Pekaru v Rajeckéj Lesnéj.

Hurá do autobusu, tešíme sa na ZÁMOK HLUBOKÁ.

MARIKA A PAĽKO hovoria, že im sa najviac páčila práve táto destinácia so svojim úžasným príbehom. ZÁMOK HLUBOKÁ je postavený na skale vysokej osemdesiat tri metrov a s výstavbou sa započalo v roku 1838. Viedenský architekti sa inšpirovali podobou starého anglického hradu Windsor (doteraz je majetkom kráľovskej rodiny) a postavili nádhernú reprezentatívnu stavbu s dvoma nádvoriami a viac ako desiatkou veží a prenádherou záhradou.

Významným rodom, ktorý prispel ku kultúrnemu a ekonomickému rozvoju tejto oblasti boli Schwarzenbergovci.

Zaujali nás umelecké diela, obrazy od renomovaných umelcov, napr. I. J. L. Davida (dvorný maliar Napoleona), vzácne tapisérie podľa nákresov slávneho maliara Jakoba Jordaensa, zámocká knižnica s dvanásťtisíc zväzkami, vzácne zbierky skla (najcennejšia

z r. 1604), porcelánu, ktorý je zo severských, viedenských, meissenských dielní, keramika z delfských a talianskych dielní atď.

Vzácný nábytok, lustre z Murana (slavne dielne pri Benátkach), zrkadlá, kazetové obloženia stropov a stien nám veľa napovedali o práci a živote šľachty. Cestovanie, mecenášstvo, stavby, hospodársky rozvoj oblasti, vysoká politika, ale ako nám bolo povedané, aj krumpovanie a podplácanie prinášali aj dlhy a úpadok.

Za zmienku ešte stojí zbierka zbraní s veľmi cennými a pozoruhodnými kusmi.

Deň tretí - čarokrásny ČESKÝ KRUMLOV

Čo nás upútalo najviac?

MAGDA A OLGA hovoria, že v meandri rieky Vltavy je ukrytý architektonický klenot, ktorý v sedemdesiatych rokoch minulého storočia mal ustúpiť socialistickej výstavbe. Hrozná predstava.

Páčilo sa nám túlať sa po úzkych uličkách, nazeráť do malých obchodíkov s umeleckými a ručne vyrobe-

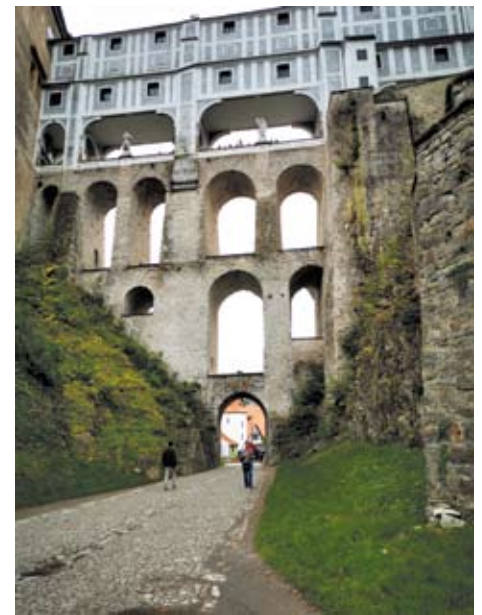
nými vecičkami, nádherné výhľady, keďže Český Krumlov je na vršku, jeho história, ktorú nám sprostredkovala pani sprievodkyňa a tiež aj pohoda a relax, ktorú prinášajú turisti z celého sveta. A tých je tu fakt požehnané.

Editka hovorí, že jej sa najviac páčilo Múzeum voskových figurín, Karel Gott, Barack Obama, TGM, Harry Potter, noó, vôbec nebolo špatné byť v tejto vynikajúcej spoločnosti. A tiež Kráľovstvo zrkadiel. To tam bolo smiechu a zmätkov.

Valéria si pozrela výstavu obrazov Egona Schielea, ktorý k Českému Krumlovu mal, ako rodisku svojej matky, veľmi blízky vzťah, dokonca tam aj pôsobil.

Podobne, ju zaujali veľkorysé priestory Egon Schiele Art Centrum na pavlačí bývalého mestského ale unikátneho renesančného pivovaru s výstavnou plochou 3000 m². Je to impozantná stavba a impozantné priestory, vyrovnávajúce sa svetovým galériám.

PhDr. Valéria Schmidtová

Prvá písomná zmienka

Na začiatku 12. storočia sa Lužianky prvýkrát objavili v písomných prameňoch. Prvá písomná zmienka o obci sa nachádza v známej Zoborskej listine z roku 1113, v ktorej Koloman ohraňoval kláštornú sv. Hypolita na vrchu Zobor v Nitre jeho rozsiahle majetky. Hoci sú meracie kláštorných majetkov v tejto listine stručne a niekedy nie jednoznačné, poskytujú neoceniteľný pohľad na rekonštrukciu najstaršieho osídlenia Ponitria a širšieho priestoru juhozápadného Slovenska. Názov Lužianok sa v listine uviedol v mierne skomolenom tvare villa Sorlou, čo možno pripísať na vrub pisárovi listiny, o ktorom sa predpokladá, že pochádzal z frankofónnej oblasti a názvy si prispôbil rodnému jazyku.

Veľké, malé a stredné Lužianky

V priebehu 13. storočia sa majetkové pomery v chotári Lužianok značne skomplikovali. V dôsledku rozličných majetkových donácií sa chotár obce rozpadol na tri časti. V priebehu druhej polovice 13. storočia sa z nich vyvinuli samostatné dediny Veľké Lužianky, stredné Lužianky a malé Lužianky, patriace rôznym zemepánom.

Najstarším a najväčším majetkovým celkom boli Veľké Lužianky dlho patriace do kráľovského vlastníctva. Išlo o severnú časť chotára pôvodných Lužianok. Pravdepodobne v druhej polovici 13. storočia vznikli v pôvodnom chotári Lužianok aj malé Lužianky, vyčlenené ako majetok pre hradných vojakov Nitrianskeho Kráľovského hradu. Majetok v tejto najjužnejšej časti lužianskeho chotára získali zrejme od uhorského kráľa Bela IV.

Na konci stredoveku

Na konci stredoveku bola najvýznamnejšou časťou osídlenia v priestore prachotára Lužianok dedina Veľké Lužianky, ležiaca v jeho severnej časti. Lužianky neboli v stredoveku sídlom farnosti. Nevznikol tu ani filiálny kostol, lebo farský kostol v Zbehoch bol pre obyvateľov dostupnej vzdialenosti. Obe obce na konci stredoveku obývalo zmiešané maďarsko-slovenské obyvateľstvo, s miernou prevahou maďarského. Hlavnou náplňou ich obživy bolo poľnohospodárstvo, pravdepodobne aj lov rýb na riekach Radošinke a Nitre a zber trstiny. V západných častiach chotárov oboch obcí sa nachádzali v stredoveku aj

rozsiahlejšie lesy.

Veľké spustošenie v roku 1663

V druhej polovici 17. storočia sa vyostrilo napätie medzi Osmanskou ríšou a Viedňou.

V lete 1663 sa veľkovezírovi Mehmeda Koprula v rámci veľkého vojenského ťaženia do Uhorska podarilo dobyť, aj spolupráci so spojeneckým vojskom Tatárom, Nové Zámky, ktoré dovtedy zohrávali kľúčovú úlohu v obrane krajiny. Ich dobytím sa Osmanmi stali pánmi veľkej časti juhozápadného Slovenska. Za krátky čas padli do ich rúk aj pevnosti Nitra, Levice, Hlohovec, Komjatice a Šurany. Veľká časť územia až po Trenčín a Prievidzu bola vydaná napospas osmanskému pustošeniu.

To neobišlo ani Veľké Lužianky, ktoré boli v rokoch 1663 až 1664 takmer celé spustošené. V obci ostalo stáť iba 9 domov, čo bola len necelá tretina z pôvodného stavu. Malé Lužianky boli spustošené úplne. Ich obyvateľstvo bolo povraždené alebo utieklo.

Príchod Slovákov do obce

Prví Slovenskí kolonisti začali prichádzať do dovtedy prevažne maďarských Veľkých a Malých Lužianok i okolitých dedín v priebehu osemdesiatich rokov 17. storočia (v roku 1669 bola obec ešte úplne spustošená). Veľké Lužianky našli znivočené z vyše dvoch tretín, ostalo v nich len zrubu 9 domov, Malé Lužianky boli úplne spustošené a bez obyvateľstva. Za daného stavu teda došlo k osídleniu oboch obcí takmer úplne od základu. Azda jediným rodom v obci, ktorý pretrval ešte s polovice 17. storočia, boli Horkovci. Prví kolonisti sa vo Veľkých Lužiankach spomínajú v roku 1694 išlo o richtára Michala Gombára a prísazného Martina Hrabovského, ktorý sa uviedli ako svedkovia pri štatúcii Uzovičovcov do majetku Kynek. V rokoch 1700 až 1704 sa v Malých Lužiankach – Kajse uvádzajú Juraj Vančo, Juraj Duvač, Martin Kukučka, Pavol Mlynár a Ondrej Rybár.

Obyvateľstvo Lužianok a jeho štruktúra

Prví slovenskí kolonisti prichádzali do spustošených Veľkých a Malých Lužianok už v priebehu osemdesiatich rokov 17. storočia. Po osmanskom spustošení v roku 1663 ostali Veľké Lužianky znivočené vyše dvoch tretín, Malé Lužianky boli úplne spustošené. Za daného stavu došlo k osídleniu

oboch obcí takmer úplne od začiatku. Dosídlili ich Slováci, ktorý predstavovali mix z rôznych oblastí prevažne z Trenčianskej, ale aj zo strednej a severnej Nitrianskej stolice (horenej Nitry). K najstaršej vrstve kolonistov patrili najmä rody Gombár, Satura, Látečka.

Príchod Slovanov mal vplyv na zmenu názvu oboch obcí. Slováci si v 18. storočí. S pôvodného maďarského názvu Nagy Sarló vytvorili názov Šarlušky, ktorý sa stal trvalým názvom obce. Na druhej strane Malé Lužianky nazývané od druhej polovice 16. storočia aj Kajsou, sa čo raz častejšie začali nazývať Kajsou, už tento názov prevládol.

V písomnostiach s 18. storočia sa však objavuje naďalej spojenie Kajsas inak Malé Lužianky. Postupné obnovenie hospodárstva vo Veľkých Lužiankach (Šarluškách) na začiatku 18. storočia vďaka príchodu slovenských kolonistov odzrkadľuje celokrajský daňový súpis z roku 1715 a jeho opravné prevedenie (1720). Tieto súpisy evidujú iba Veľké Lužianky (Šarlušky).

Príchod nových kolonistov hostí pokračoval vo Veľkých Lužiankach v (Šarluškách) a Malých Lužiankach (Kajsou) až do konca prvej polovice 18. storočia. V Šarluškách sa v 20. a 40. rokoch 18. storočia najskôr po skončení morovej epidémie v roku 1728 až 1729 objavili nové priezviská (Laurinec, Duchoň, Ševčík, Vrabec či Tehlár).

Šarlušky majetok nitrianskej kapitoly a zemanov

Majetkové delenie Šarlušiek na kapitulskú časť vo vlastníctve Nitrianskej kapitoly a kuriálnu časť vo vlastníctve zemanov zostalo funkčné aj v priebehu 18. storočia. Kapitulo patrila najmä juhozápadná časť obce. Tam bol situovaný veľký kapitulský majer s hospodárskymi budovami a kúriou, kde sídlil hospodársky úradník. Jeho účtovná agenda sa zachovala od roku 1790.

Hoci podstatná časť Šarlušiek bola v 18. storočí vo vlastníctve Nitrianskej kapitoly, udržal sa v nej aj kuriálny majetok. Išlo o zemiansku časť obce, ktorú reflektovali už portálne súpisy Nitrianskej stolice zo 16. storočia.

Hospodárstvo-spoločenské pomery

Významným prameňom pre spoznanie hospodársko-spoločenských pomerov oboch obcí je daňový súpis

z roku 1752. Vyhotovali ho pre všetky obce, mestečká a mestá Nitrianskej stolice kráľovský komisári na príkaz Márie Terézie. Na tú dobu išlo o jeden najkomplexnejších súpisových prameňov svojho druhu pre tak široké teritórium.

V Šarluškách boli najznámejšou spoločenskou vrstvou sedliaci alebo gazdovia. Súpis v nich evidoval 23 sedliackych usadlostí, pričom bratia Adam a Ján Horkovci hospodárili na dvojitej usadlosti. Gazdovské usadlosti boli už delené na menšie jednotky. Gazda hospodáriaci na polovičnej usadlosti mal k dispozícii 9 meríc klčovísk, na štvrtinovej o polovicu menej. Gazdovia začali rozbiehať aj pestovanie vinnej revy na Šarluškej hore, ktorá bola založená okolo roku 1720. každý s nich na nej vlastnil vinohrady v rozlohe od 3 do 8 kopáčov.

Na zámožnosť gazdov ukazuje aj stav hospodárskych zvierat. Každý Šarlušký gazda choval priemerne 2 až 4 voly, 1 až 3 kravy, 1 až 3 teľatá, a 2 až 5 sviň. Najmä chov ošípaných bol veľmi intenzívny. Niektorí mali 9 až 11 ošípaných, čo bolo aj na dedinské pomery nad bežný rámec (Ján a Adam Horkovci, Ján Šuhajňar, Jakub Vrabec, a Michal Ševčík).

Chudobnejšiu vrstvu obyvateľstva

tvorili želiari. Hoci vlastnili dom so záhradou, na rozdiel od gazdov neužívali ďalšie príslušnosti – role a lúky. Želiarov bolo spolu 7.

Niektorí mali aj pár klčovísk a štyria sa venovali vinohradníctvu.

Úplne bezmajetnú vrstvu tvorili pod želiari. V Šarluškách ich bolo 15. Živil sa námezdnu pracou, remeslom alebo ako sluhovia u bohatších gazdov.

Najznámejšiu vrstvu poddanského obyvateľstva v obci Kajsja reprezentovali iba dvaja sedliaci, Michal Gonda a Ján Kohút. Obaja hospodárili na usadlosti, ku ktorej patrilo 7 bratislavských meríc poľa, pol kosca lúk a štvrtina merice konopísk. Iba jeden so želiarov, Matej Tkáč, sa venoval remeslu – bol tkáčom. Najchudobnejšiu vrstvu aj na Kajse reprezentovali traja bezzemkovia – podželiari. Živil sa námezdnu pracou na zemianskych majetkoch a ako sluhovia u bohatších gazdov.

Aj v prípade Kajsy zhrnuli súpisovia v závere jej ekonomické podmienky. Konštatovali, že bola vo vlastníctve viacerých šľachtických spoluvlastníkov. Medzi výhody uviedli, že mali dostatok lesov pre palivové drevo, dostatok pastvín pre vlastný dobytok.

Na ceste k modernizmu v rokoch 1848-1918

Marcové a aprílové zákony revolučného uhorského snemu z prelomu rokov 1848/1849 položili základy pre rozvoj občianskej spoločnosti v Habsburskej monarchii a obzvlášť v Uhorsku a akcelerovali celkovú hospodársku a spoločenskú modernizáciu krajiny.

Národnostný zákon z roku 1868 síce Slovákom v rámci fiktívneho jednotného štátneho národa priznal štátú národnosti a individuálne práva v oblasti školstva a kultúry, prax však bola úplne iná. Nástup radikálnej maďarizácie v sedemdesiatich rokoch 19. storočia zlikvidoval postupne aj to málo, čo si Slováci vydobyli – Maticu Slovenskú a Slovenské gymnáziá.

Maďarizácia nastúpila cestu násilnej asimilácie nemaďarských národov a ochromila aj národnú emancipáciu Slovákov. Modernizačné trendy sa bytostne dotkli aj obyvateľstva Šarlušiek a Kajsy. Najmä Šarlušky vďaka vybudovaniu železničnej stanice a križovaniu tratí prestali byť už iba radovou, anonymnou dedinou Nitrianskej stolice a stali sa dôležitým železničným uzlom regiónu.

Mgr. Viliam Mezey

Zoborská listina z roku 1113 - najstaršia písomná správa o obci Lužianky (Sarló)

Kolekcia bábič v ľudových krojoch,

ručná práca, autorka: Alena Koldusová, rodená Čurgaliová

Alenka vyrastala v Lužiankach na Kajsi. Bola najstaršia s troch dcér v rodine.

Vždy zodpovedná s pocitom, že treba dávať pozor na mladšie sestry, pomáhať mamke aj iným okolo seba. Tichá, uzavretá, ale veľmi empatická. V škole vzorná žiačka, neskôr študentka na gymnáziu. Zapájala sa tiež do miestnej mládežníckej organizácie a pomáhala organizovať rôzne podujatia.

Poctivosť, zodpovednosť, pracovitosť – tak si ju pamätáme.

Po škole odišla pracovať do Prahy a tam si založila aj rodinu.

Vždy sa rada vracala domov do Lužianok. Cez prázdniny s deťmi keď boli malé, na sviatky, alebo len tak – pomôcť v záhrade, piecť s mamkou vynikajúce drobné vianočné pečivo, pozrieť kamarátky s detských čias...

Nesmierne rada cestovala, vždy si dobre našťudovala cestu a možnosti

spoznávania pamätihodností, histórie a folklóru v danej krajine. Fotoaparát bol jej hlavným spoločníkom.

Folklor a kroje boli Alenkinou záľubou od detstva. Zbierala bábičky v kroji, knihy o tradíciách a krojoch na Slovensku. Keď ju vážna choroba vytrhla zo života a zostala doma, s nepredstaviteľnou húževnatosťou sa vrhla na šitie a vyšívanie krojov a vytváranie kolekcií odevov z rôznych oblastí Slovenska a Čiech. Choroba postupovala rýchlo, už veľmi ťažko ovládali jej prsty ihlu, ale stále pracovala... až kým od nás navždy neodišla.

Pochopili sme, až keď vypovedala svojej prianie:

Ponúknite moju zbierku Obecnému úradu v mojej rodnej obci. Chcem zanechať odkaz ľuďom s ktorými som vyrastala, prežila detstvo a za ktorými som sa vždy rada vracala.

Zdenka Masaryková

Mesiac úcty k starším

Október je mesiac v ktorom si viac ako inokedy pripomínáme úcty k starším. Aj tento rok v tomto mesiaci 20.10. v nedeľu na 15 hod. starosta obce a JDS v Lužiankach pozývali všetkých seniorov na spoločenské posedenie pri príležitosti „Október – mesiac úcty k starším“ do sály Kultúrneho domu.

Za krásneho slnečného počasia sa naplnila sála nášho kultúrneho stánku do posledného miesta. Hneď pri vstupe do miestnosti bolo cítiť slávnostnú atmosféru. Stoly boli slávnostne vyzdobené jesennou výzdobou. Malými pozornosťami našich žiakov ZŠ boli vkusne dekorované stoly.

Úvod programu patril naším najmenším, žiakom našej MŠ. Krásne vystúpenie potešilo prítomných. Po úžasnom programe našich škôlkarov, za čo patrí veľká vďaka ich učiteľkám, že ich tak pekne pripravili na vystúpenie, slova sa ujala Krajská predsedníčka JDS, ale zároveň aj naša predsedníčka miestnej JDS v Lužiankach Mgr. Anna Oľapková, ktorá nás sprevádzala celým programom. Privítala starostu obce, Jozefa Bojdu, pod ktorého záštitou sa toto spoločenské posedenie konalo, vzácných hostí, súbory ako aj všetkých prítomných. Vo svojom uvítacom prejave pripomenula dôvod

nášho stretnutia, prečo sme sa zišli, aby sme si pripomenuli a zamysleli sa nad výrokom „Dedičstvo otcov zachovaj nám Pane“ – je to veľa vavrny citát, ktorý zahŕňa na základe poznania minulosti naše výhľady na budúcnosť.

Na toto naše slávnostné stretnutie prijali pozvanie aj vzácny hostia Mgr. Zdenko Sloboda – okresný predseda Smeru –SD, Dr. Ervín Weiss – okresný podpredseda Smeru –SD, Tomáš Anđel – Krajský predseda mladých soc. demokratov, RNDR. Pavol Drieňovský – Krajský podpredseda JDS v Nitre, Oľga Csákayová – čestná Krajská predsedníčka JDS v Nitre, poslanci OZ v Lužiankach., ako i kontrolórka OZ v Lužiankach Ing. Alena Remenárová.

Starosta vo svojom príhovore pozdravil prítomných hostí a seniorov, ktorým sa poďakoval za doterajšiu aktívnu činnosť pri rozvoji obce a poprial im zdravie a radosť z dosiahnutých výsledkov.

Vo svojom prejave pozdravil prítomných aj Mgr. Zdenko Sloboda

a poprial prítomným všetko najlepšie, hlavne zdravie.

O kultúrny program pre zúčastnených sa postarala tanečná skupina zo susedných Zbehov zaujímavým Westernovým tanečným programom.

Pri tejto príležitosti starosta obce ocenil zaslúžilých občanov obce „Cenou starostu obce“ za dlhoročné zásluhy pri zveľaďovaní a reprezentovaní obce a šírenie jej dobrého mena. Ocenení boli:

*Ing. Štefan Krajčír
Dezideria Horková
Michal Štefanka
Ladislav Varečka
Mária Štefanková
Spevacka skupina Lužiančanka
Jozef Balko*

Za všetkých ocenených prihovorel Ing. Štefan Krajčír, ktorý sa poďakoval a vyzdvihol vzťah obce k starším občanom, ktorí sa v minulosti zaslúžili o jej rozvoj.

Ocenená bola aj Stanislava Birová členka výboru a zakladateľka organizácie JDS v Lužiankach, ktorá dostala diplom 3. stupňa od Okresného výboru JDS v Nitre.

Kultúrny program s názvom „Sestry v akcii“ sa znovu predstavila tanečná skupina zo Zbehov.

Poďakovanie starostovi Jozefovi Bojdovi za podporu miestnej organizácie JDS a za pozvanie na stretnutie vyjadrila Oľga Csaková, čestná predsedníčka Krajskej organizácie JDS v Nitre.

Záver patril hudobnej skupine ASPERO, ktorá hrala do tanca a na počúvanie prítomným pri podávaní dobrého občerstvenia pre všetkých prítomných.

Vďaka Vám organizátori za usporiadanie tohto spoločenského posedenia pri príležitosti mesiaca úcty k starším.

Milan Cabánek

DHZ Lužianky 2. polrok 2019

V druhom polroku bola činnosť dobrovoľných hasičov z Lužianok zameraná na precvičenie si narábania hasičskou technikou a to formou rôznych hasičských súťaží, ktoré sa konali v príslušných obciach a aj vsamotných Lužiankach.

V krásnom areáli ZŠ Lužianky sa 22. júna 2019 uskutočnil už 7. ročník detskej hasičskej súťaže o pohár starostu obce Lužianky. Až 11 detských družstiev sa postavilo na štart. Súťažili v rôznych disciplínach ako – viazanie uzlov, striekanie vody na cieľ, vedomostné otázky a rôzne iné nástrahy. Domáci postavili na štart dve družstvá, starších a mladších chlapcov. Slnečný deň a trať dala mladým hasičom zabráť. Ako to chodí vyhrať môže len jeden a tento rok to boli mladí hasiči zo Sľažian, ktorý si odniesli aj putovný pohár. Mladí hasiči z Lužianok napokon obsadili **2. miesto** v kategórii mladší chlapci. Radosť na tvárach detí a sľub, že prídu aj na budúce nás núti sa poctivo pripraviť na budúci rok.

7. júla sme sa predstavili aj na súťaži v obci Rubáň o pohár starostky obce. V prvom kole tejto ozaj zaujímavej súťaže sme urobili dobrý útok. V polčase sme figurovali na prvom mieste. Druhé kolo nám nevyšlo a museli sme sa spoliehať na čas z prvého kola. Nakoniec to všetko dobre dopadlo a v kategórii „klasika“ sme obsadili konečné **1. miesto!!!**

3. augusta ráno sme navštívili súťaž v Trnenci nad Váhom. Bol to prvý ročník takejto akcie v tejto obci. Do prvého kola sme vsadili všetko a v nepriaznivom počasí sa nám podarilo urobiť uspokojivý výsledok. V druhom kole sa počasie trochu umúdrilo a pomohlo nám k času, ktorý stačil na konečné **2. miesto**. Isto sa sem budeme radi vracat'. Poobede 3. augusta sme sa presunuli na súťaž do obce Tešárske Mlyňany. Kde sme síce bojovali zo všetkých síl ale napokon sme skončili na nepopulárnom štvrtom mieste. V takej tvrdej konkurencii sme koneč-

nom dôsledku spokojný. Nabrali sme opäť veľa nových skúseností a prežili super sobotu.

24. augusta dve družstvá vyrazili do Rišňoviec na súťaž o pohár starostu obce Rišňovce. V krásnom počasí sme absolvovali dve kolá v kategórii klasika. Oba útoky nám celkom dobre vyšli a po súťaži sme sa tešili s **2. a 4. miesta**. Na tejto súťaži naša DHZ mala zastúpenie aj v rozhodcovskej komisii. Ako časomerač bol predseda našej DHZ Martin Cocher.

29. augusta sme asistovali profesionálnym hasičom s HaZZ Nitra pri požiari motocyklu v školskom areáli. Požiar sa spoločnými silami podarilo uhasiť ale motocykel mohol putovať iba do šrotu.

Lužianky – hasičská súťaž

Dňa 31. 8. 2019 sa konala tradičná hasičská súťaž - memoriál Ignáca Chudíaka. Išlo už o 4 ročník tejto peknej akcie. Zúčastnili sa jej tieto družstvá: DHZ muži : Jedľové Kostolány, Sľažany, Nitra – Pribina, Lužianky A, Lužianky B a ženy: Sľažany. Súťažilo sa za veľmi pekného až horúceho počasia a to v klasickom požiarom útoku na dva pokusy. V prestávke medzi dvoma kolami bola súťaž v čo najdlhšom držaní hadice „B“ pred sebou v úrovni očí. Vyhrala pretekárka z DHZ Nitra Pribina Vanesa Matisová. Na konci súťaže si každé družstvo vybralo jedného člena

a spolu vytvorili jedno súťažné družstvo, ktoré vykonalo požiarny útok a to mimo súťaže. Pri celkovom hodnotení súťaž mužov vyhralo už po tretíkrát družstvo DHZ Sľažany, u žien taktiež DHZ Sľažany, nakoľko boli jediné. Druhé miesto získalo domáce družstvo DHZ Lužianky „B“ a tretí skončilo družstvo DHZ Jedľové Kostolány. Ceny pre víťazov odovzdali predseda DHZ Lužianky Martin Cocher, hlavný rozhodca súťaže Ivan Matúška st. a starosta obce Lužianky Jozef Bojda za prítomnosti rodiny Ignáca Chudíaka a to manželky, dcéry a dvoch synov. Starosta obce vo svojej reči ocenil úsilie DHZ Lužianky. Touto cestou si uctil aj pamiatku zosnulého predsedu, ako aj celkový priebeh súťaže a ozaj dobré výkony súťažiacich. Keďže budúci ročník bude jubilejný – piaty ročník, prítomní sľúbili už teraz, že sa ho zúčastnia. Boli by sme veľmi radi, keby si aj obyvatelia Lužianok našli cestu na ihrisko a pozreli by si svojich hasičov, ktorí sú pripravení pomôcť obci v krízových situáciách.

Po našej súťaži poobede sme sa presunuli na ihrisko do Horných Obdokoviec tam sa po prvom kole strhla búrka, ktorá ukončila celú akciu. Veľký dážď a blesky rozohnali zúčastnených domov.

Ešte večer sa naši predstavili na nočnej spomienkovej súťaži v Jásovej. Aj tam sme prvé aj druhé kolo odbehli v daždi. Ale ten nám priniesol šťastie. Po skvelom výkone a dobrom čase v požiarom útoku nakoniec **1. miesto!!!!**

7.9.2019 v noci sme vybehli aj na štart nočnej súťaže v Dyčke. V dlhom 30 člennom štartovom poli sa naši nestratili a v kategórii klasika sme obsadili krásne **3. miesto**.

Do konca roka nás čakajú ešte dve detské súťaže a jedna pre dospelých, na ktorých sa chceme zúčastniť.

S radosťou konštatujeme že sa nám vyhýbajú povodne a požiare ale okrem spomínaného incidentu zo dňa 29.8.2019 sme nezaznamenali žiadnu krízovú udalosť. Preto mi dovoľte Vám všetkým poďakovať za zodpovednosť a všímavosť. Viac o nás aj na internetovej stránke obce Lužianky.

Hasičské motto:

BOHU na slávu a ĽUDOM na pomoc!

text: Ivan Matúška a Martin Cocher

foto: Alexandra Cocherová

Spevom k srdcu

V poradí 30 týždňov v roku, končiaci nedeľou bol v našom kultúrnom dome, pre milovníkov folklóru, zásluhou jednej z dvoch našich speváckych skupín s názvom „Lúč“ usporiadaný folklórny zábavný program pod názvom „Spevom k srdcu“.

Tento názov je špecifický pre tých, ktorým veselá zábava a ľudová pieseň v tomto uponáhlanom svete nie je ničím neznámym. A tak vďaka súboru Lúč, jednej z dvoch speváckych skupín v našej obci je veselosť po práci jedným z prvoradých cieľov svojho pôsobenia. Tak to bolo aj túto spomínanú nedeľu, kedy sa na základe pozvania tejto skupiny v našom kultúrnom stánku zišli až piati interpreti krásnej slovenskej piesni nasledujúcim zložením. Prvá vystúpila, tak ako sa to aj patrí, hostiteľská skupina Lúč.

Slávnostný a úžasný podtón, ktorý robí všetky naše spoločenské vystúpenia „in“ previedla naša neodmysliteľná konferencierka Mária Pagačovičová, ktorá svojím šarmom a úžasným prednesom uviedla netrpezlivé obe-

centstvo do nastávajúceho programu. Úvodom privítala, v mene hostiteľského speváckeho súboru „Lúč“ zástupcu starostu obce Mgr. Mateja Reháka, poslancov OZ, hosťujúce súbory, ktorými boli „Irečí senióri“ z Jarku, súbor „Viničky“ z Nového Tekova, Nitrianski heligonkári, domáci spevácky súbor „Lužiančanka“ ako aj všetkých prítomných v sále.

Prvý vystúpil z úvodným, zábavným, a veselým spevom usporiadateľ a organizátor tohto podujatia domáci súbor Lúč. Skupina svojimi rznými a veselými piesňami zaujala nadšených divákov. Sólový spev Jožka Veselovského piesňou „Héj duby, zelené duby...“ nasadil vysoko latku, mali sme sa na čo tešiť, nenechal nikoho chladným.

Druhé vystúpenie patrilo seniorom z Jarku. Veselé ľudové piesne 18 členného kolektívu, vedeného harmonikárom Miroslavom Tóčkylom, ktorý svojej heligonke svoju dušu zapredal a žije s ňou, čo bolo vidieť aj z jeho úžasného vystúpenia.

Jedna naša vynikajúca skupina, organizátorka programu bola vystriedaná druhou skupinou s názvom „Lužiančanka“, ktorá svojimi krásnymi ťahavými piesňami zaujala naše obecnstvo.

Po krásnom úvodnom začiatku, nastúpila na javisko pre nás doteraz neznáma spevácka skupina s názvom „Viničky“ zo spomínaného Nového Tekova. Zatiaľ sme len z očakávaním sle-

dovali čím sa predstavia. Očakávanie sa naplnilo do poslednej bodky.

Veselá chasa z Nového Tekova pod názvom „Viničky“ nás veľmi milo prekvapil svojím programom, ladeným na svoj kraj a spolupatričnosť k nemu. Je to krásna vlastnosť, ktorá by mala rezonovať v každom z nás, k rodnej hrude.

Z netrpezlivosťou sme sa tešili aj na Nitrianskych heligonkárov, pre väčšinu z nás neznámych a pre niektorých netrpezlivo očakávaných. Táto hudobne-pevácka skupina je zložená zo štyroch hrajúcich členov na heligonkách a piaty člen tejto skupiny ovláda nástroj, ktorý tvorí srdce tejto kapely, dá sa povedať je to upravený sprevádzajúci bubon s rôznymi prídavnými zariadeniami na ktorom sa dajú vytvárať rôzne zvukové efekty. Táto hudobná skupina vznikla pred deviatimi rokmi a podľa ich vyjadrenia, vo svojom predstavovaní, prešla celým Slovenskom a poznajú ju i v okolitom zahraničí. Sú žiadaní a do roka majú okolo 60 vystúpení.

Pred záverom vyzvala Mária Pagačovičová, ktorá slovom sprevádzala celý program, všetkých vedúcich účinkujúcich speváckych skupín na javisko, kde sa im za obec poďakoval zástupca starostu obce Mgr. Matej Reháka za organizátorov vedúca skupiny Lúč Mária Kuchariková.

Nakoľko sa u nás nezišlo toľko harmonikárov naraz (každá skupina mala svojho a k tomu ešte štyria zo skupiny Nitrianskych heligonkárov) vyzvala pani Mária Pagačovičová všetkých hudobníkov na javisko a všetkých spevákov pred javisko, kde si všetci, vrátane obecnstva zaspievali známu Slovenskú ľudovú pieseň „Slovenské mamičky...“

Úplne záverom tohto zábavného programu zaznela pieseň pre oslávenkyňu Stanislavu Bírovu, ktorá práve oslávila krásne životné jubileum 80

rokov v podaní súboru Viničky, ktorú dala zahrať a zaspievať jej kamarátka Anna Polačiková. Ku gratulantom sa pripájame aj my. A že spevácka skupina Lúč, nie je známa len peknými Slovenskými piesňami ale vo svojej

skupine združuje aj vynikajúcich znalcov v oblasti gurmánskej, o dobré a chutné jedlo ako aj pitie bolo na záver dobre postarané.

Mne ako zúčastnenému tejto zábavnej akcie „Spevom k srdcu“ zostá-

va len sa v mene všetkých zúčastnených veľmi pekne poďakovať tvorcom a organizátorom tohto programu za krásne nedeľné odpoľudnie v našom Kultúrnom dome.

Milan Cabánek

Lužianska fazuľa

Táto zábavná akcia, ktorá je už tradične opakovaná a stále zaujímavá sa tento rok už prezentovala po 11 krát. Áno zo začiatku sa tento program uvádzal pod názvom

„Lužianske fazuľové hody“ a pod týmto názvom sa tento veselý zábavný program prezentoval 10 ročníkov. Tento rok sa názov trochu pozmenil a spomínaný 11. ročník je teraz ako prvý s názvom „Lužianska fazuľa“. Na histórii a pôvodu našej fazule sa nič nezmenilo a my lužiančania to máme dané do vienka a „Fazuľových pánov, ako nás prezývajú nám nik nevezme, tak ako to úvodom povedala moderátorka tohto programu Mária Pagačovičová, ktorá tento zábavný program už tradične vynikajúco uvádza a vedie od začiatku až do konca. Po slávnostnom úvode do programu privítala moderátorka nášho starostu obce Jozefa Bojdu, jeho zástupcu Mgr. Mateja Reháka ako aj čestných hostí, ktorí prijali pozvanie, starostu obce Čab, Jozef Mikušku, Krajskú a zároveň aj miestnu predsedníčku JDS Mgr. Annu Oľapko-

vú, podpredsedu Krajskej JDS v Nitre RNDr. Pavla Drieňovského, okresnú podpredsedníčku JDS v Nitre Sidóniu Tökölyovú ako aj všetkých prítomných v sále.

Pozvanie na Lužianskú fazuľu prijali tieto spevácke skupiny:

- Spevácka skupina Žibrica z Podhorian – Mecheníc
- Čabanka z Čabu
- Ireckí seniori z Járku
- naša spevácka skupina Lúč
- naša hosťielska skupina Lužiančanka

Po slávnostnom predstavení účinkujúcich vyzvala Mária Pagačovičová na pódium zakladateľku tohto zábavného programu vtedy pod názvom „Lužianske fazuľové hody“ Annu Horkovú, ktorej sa verejne poďakovala súčasná vedúca súboru Lužiančanka Elena Vargová a odovzdala jej malú pozornosť, za uvedenie tohto zábavného programu do života, ktorý sa stále s obľubou sleduje už 11 rokov.

Po tomto slávnostnom úvode sa zo svojím programom predstavila veselými piesňami a vtipnou scénkou hos-

tielska skupina Lužiančanka, ktorá nasadila latku programu privysoko.

Príjemným prekvapením vydareného podujatia bolo prvé vystúpenie pre nás doposiaľ neznámeho ľudového spevokolu ŽIBRICA z Podhorian – Mecheníc.

Súbor pod vedením Bc. Márie Kováčovej zaspieval aj piesne z vlastnej tvorby, ktoré roztlieskali sálu. Okrem pekných piesní nás zaujali aj tradičné krásne kroje účinkujúcich, ktorými prezentovali tradície Podhorian – Mecheníc. Kvalita interpretácie nás prekvapila, pretože súbor pracuje iba 2 roky. Údiv a prekvapenie pokračovalo, keď sme uvideli, že členom a účinkujúcimv spevokole je bývalý učiteľ našej ZŠ Ing. Tibor Košťál. Na našej škole pôsobil v sedemdesiatych rokoch takmer 10 rokov. Veľmi dojímavé bolo jeho zvitanie s bývalými žiakmi a tiež rodičmi. Veľká škoda, že tu neostal dlhšie. Veľmi radi privítame spevokol Žibrica aj na ďalších kultúrnych podujatiach v Lužiankach.

Spevácky súbor z názvom Čabanka z Čabu nie je našim divákom ne-

známi, účinkovali u nás už viackrát. Eva Mikušková, nie je naším poslucháčom osobou neznámou. Poznáme ju ako vedúcu súboru, ktorý u nás už niekoľko krát pôsobil, ale aj ako bývalú vedúcu predajne COOP Jednota u nás. Súbor Čabanka sa predstavil okrem pekných rytmicky ladených westernových piesní aj westernovým oblečením. Počas vystúpení vyzvala vedúca súboru nášho starostu Jozefa Bojdu aby prišiel za nimi na pódium, kde mu spolu so svojím súborom venovala „Fazuľovú medailu“, medailu zhotovenú z fazuliek. A tak k minulosti už udelenému fazuľovému vencu od tejto skupiny, ktorý stále zdobí starostovu kanceláriu mu pribudla aj fazuľová medaila.

Po veselých a zábavných piesňach do programu vstúpila hovoreným slovom Ruženka Búriová, z klubu učiteľov, prednesom básne od Ľudmily Podjavorinskej – Gajdoš Filusko. Prednes básne veľmi dobre zapadol do programu a príjemne zapôsobil na prítomných.

Lužianky majú dva spevácke súbory. Jeden s názvom Lužiančanka, ktorý bol zároveň hosťiteľským súborom a zahájil svojimi piesňami a scénkou tento zábavný program. Druhý náš súbor nastúpil po prednese básne a je ním skupina Lúč, ktorý sa predstavil veselými piesňami. Sólový spev JUDr. Milana Remeňa s piesňou „Javorom, javorom, zeleným javorom...“ nenechala nikoho vlažným.

tili „Tečie voda zhora...“

Za krásne vystúpenie starosta obce Jozef Bojda spolu so svojím zástupcom Mgr. Matejom Rehákom odovzdali všetkým vedúcim účinkujúcich skupín „Pamätné listy“, ako spomienku na veselé priateľské stretnutie vyznávačov ľudových piesní.

Bodkou programu bola vynikajúca fazuľovica s údeným mäsom a lokšami. Nechýbalo ani perlivé víno pre všetkých prítomných o ktoré sa postarala vedúca speváckej skupiny Elena Vargová so svojimi členmi skupiny Lužiančanka.

Srdečná vďaka Vám všetkým, ktorí ste sa postarali o krásne nedeľné odopoludnie.

Milan Cabánek

Ďalší vstup mali Írecky seniori z Járku. Je to prevažne ženská skupina. Veselím piesňam udával tón Miroslav Tóčkoly, ktorý bravúrne ovládal svoju harmoniku a keď by bolo málo spevu ešte nám aj zatancovali.

Na záver vyzvala konferencierka všetky účinkujúce súbory na javisko a kto sa nezmestil na javisko tak nastúpil pred javisko a spoločne si zanô-

Európsky deň jazykov a Medzinárodný deň eura

Dňa 26.9.2019 sa aj na našej škole uskutočnila školská akcia pri príležitosti Európskeho dňa jazykov a Medzinárodného dňa eura.

Žiaci prvého stupňa s triednymi pani učiteľkami sa stretli v triede prvého ročníka. Najskôr si vypočuli informácie o tomto dni, kedy vznikol, kolkými jazykmi hovoria ľudia na svete a všelijaké zaujímavosti o jazykoch. V prezentácii sme si pozerali štáty Európy a ich vlajky. Svoje vedomosti a svoju pamäť si mohli žiaci overiť v hre na interaktívnej tabuli, kde vyberali, ktorá vlajka patrí k danému štátu. Neskôr si žiaci zahrali pexeso s vlajkami. Zábavnou aktivitou bolo čítanie a vyslovovanie najdlhších slov

v jednotlivých jazykoch.

V ďalšej aktivite sa zahrali na zvieratká. Z pripravených pracovných listov, na ktorých boli zvuky, ktoré vydávajú zvieratká a ako to znejú v cudzích jazykoch, sa každý snažil samostatne prečítať a potom to povedať ostatným. Nakoniec sme si všetci spolu vyfarbili vlajku nášho štátu a spravili sme malý plagát z dňa jazykov. Potom sme klasickú hodinu matematiky vymenili za hodinu plnú zaujímavých aktivít so spoločným menovateľom – eurom. Našu menu bližšie spoznávali prostredníctvom prezentácie na interaktívnej tabuli, kde sa dozvedeli mnoho zaujímavých informácií o našej mene, ktorou na Slovensku platíme už desať

rokov, zároveň si nadobudnuté vedomosti mohli overiť v krátkom vedomostnom kvíze.

Žiaci sa oboznámili s ochrannými prvkami na eurobankovkách, skladali europuzzle, vyfarbili si vlastné eurobankovky a riešili úlohy zamerané na rozvoj finančnej gramotnosti. Tento deň sa im veľmi páčil, lebo bol nielen poučný, ale aj plný zábavy. Viac informácií a fotografií sme pre Vás pripravili na našej školskej stránke

Mgr. Ľ. Učňová
Mgr. D. Srňáneková
Mgr. M. Nagyová

Európsky týždeň športu /23.9.-30.9.2019/

Európsky týždeň športu je iniciatívou Európskej komisie na podporu športu a fyzickej aktivity v celej Európe. V roku 2019 pobeží už jeho 5. ročník. Hlavnou témou kampane ostáva „BeActive“, ktorá má nabádať k pohybu, a to nielen počas Európskeho týždňa športu, ale po celý rok. Aj žiaci našej ZŠ sa zapojili do tejto populárnej aktivity. Zvolili sme si deň, ktorý bude venovaný športovým aktivitám a to piatok, 26.9. Ráno sa začalo rozcvičkou, ktorú spolu s hudbou pripravili pani učiteľky 1.-4. ročníka. Počas dňa pokračovali ďalšie aktivity, do ktorých sa deti zapojili podľa záujmu a to:

- prekážková dráha, hod loptou do vreca, kolky, hádzanie na terč. Najviac sa deti tešili na disciplínu preťahovanie lanom. Nakoniec boli preteky na bicykloch, kolobežkách ale i beh po areáli školy. Starší žiaci si zahrali futbal a basketbal. Najlepší športovci boli odmenení medailami. Všetci boli aktívni. Žiaci sa zapojili do tejto akcie s radosťou, každý z nich spravil niečo pre svoje zdravie.

Mgr. Učňová

Šarkaniáda 2019

Termín: 18.10.2019

Šarkan letí, šarkan letí, za ním chlapci, za ním deti..

Stalo sa dobrou tradíciou v našej škole, že každý rok na jeseň žiaci 1.-4. ročníka majú Šarkaniádu.

Keďže pre správny let šarkana potrebujeme vietor, museli sme si všetci pár dní počkať. Tým správnym dňom bol 18. október. V tento deň si deti priniesli krásnych šarkanov, niektorým ich rodičia kúpili a iní si svojich šarkanov vyrobili doma, či v školskom klube. Všetci sa na ich let tešili rovnako. Keď pani učiteľky povedali, že sa majú poobliekať, veľmi sa potešili. Obloha nad školským ihriskom bola zrazu plná šarkanov, ktorí lietali vyššie a vyššie. Čas ubehol veľmi rýchlo. Všetci sa zabavili a odniesli si domov množstvo pekných zážitkov.

Mgr. Ľ. Učňová

Zlaté juniorky v strelbe

V talianskom meste Lonate sa konali Majstrovstvá Európy v športovej strelbe v disciplíne skeet, ktorá je zameraná na presnosť. Slovenské družstvo získalo zlaté medaily.

Skvelú presnosť a kvalitu ukázali juniorky skeeterky zo Slovenska, obsadili senzačné prvé miesto a nechali za sebou aj silný výber z Ruska a Nemecka.

V slovenskom výbere bola aj naša rodáčka, naša občianka Dominika Buzášová. V úspešnom družstve figurovali aj Vanesa Hocková a Diana Marková.

Jubilanti II. štvrťroku 2019

50 rokov oslávili: Dana Sedláková, Iveta Kolompárová, Igor Oravský, Ing. Igor Čeliga, Mgr. Klaudia Šugrová, Miroslav Urbaník, Daniela Oťapková, Milomil Šušnjar, Miroslava Kováčová, Eva Čentéšová, Mgr. Andrea Špetková, Ľuboš Buch, Nicole Sápárová, Helena Rigová, Dušan Billa, Ivana Jakubíková, Ladislav Keszi.

55 rokov oslávili: Jozef Matušek, Igor Fuska, Marie Matušková, MUDr. Viktor Segeda, Ľubica Vrabcová, Vojtech Palo, Peter Zelenay, Zuzana Danišová, Rastislav

Lánik, Mária Oravská, Eva Szombathová, Helena Vargová, Alena Palová.

60 rokov oslávili: Ing. Mária Koscelanská, Marián Cigáň, Jaroslav Kolha, Štefan Hudec, Dana Tatarová, Albert Hlavatý, MUDr. Zoltán, Szobi, Anna Ševčíková, Milan Smutný, Ružena Buchová, Štefan Súlovka, Jozef Veselovský.

65 rokov oslávili: Drahomíra Šebová, Dušan Bednárik, Milan Billa, Božena Szegényová, Miroslav Jančík, Janka Nežatická, Daniel Porubec, Marta Senecká.

70 rokov oslávili: Michal Hruška, Darina Krčmáriková, Marta Kolompárová.

75 rokov oslávili: Irma Billová, Magdaléna Savová, Mária Barabášová, Mária Sabová.

80 rokov oslávili: Stanislava Bírová, Hidegarda Štefanková, Mária Karasová, Pavol Karas.

85 rokov oslávili: Mária Kováčová, Vilma Peťovská, Ján Teplanský.

92 rokov oslávila Irena Králiková.

Okienko do kuchyne

Nekysnuté moravské koláčky

Suroviny: Suroviny: 350 g hladkej špaldovej múky, 0,5 l kefiru/acidofilného mlieka, 1 PL medu, 1 prášok do pečiva, 1 vajce, **tvarohová náplň:** 250 g tvarohu, 1-2 PL medu, 1 ČL citrónovej šťavy, 1 vajce, **maková náplň:** 1/2 hrnčeka mletého maku, 1/4 hrnčeka mlieka, 1 PL medu, slivkový lekvár

orechová náplň: 1/2 hrnčeka mletých orechov, 1/4 hrnčeka vody, 1 PL medu

Postup: Najskôr si spolu v miske zmiešame sypké suroviny, následne k nim prímiešame aj ostatné a vypracujeme z nich husté cesto.

Z cesta vytvarujeme pomocou lyžice menšie koláče, ktoré ukladáme na plech vystlatý papierom na pečenie. Do stredu

koláčov urobíme pomocou lyžice priehľabinu, do ktorej uložíme zvolenú náplň.

Tvarohovú náplň pripravíme zmiešaním všetkých surovín dohromady. Orechovú a makovú náplň pripravíme tak, že všetky suroviny spolu uvaríme v hrnci do zhutnutia.

Koláče pečieme 35-40 minút pri 180 stupňoch do zlatista.

Orechové rezy s krémom a šľahačkou

Suroviny: 7 kusy bielkov, 60 gramov cukru, 2 balíky vanilkový cukor, 150 gramov orechy, 50 gramov kukuričný škrob, 2 čajové lyžičky prášok do pečiva, 200 mililitrov mlieka. **Plnka 1:** 7 kusy žltkov, 90 gramov cukru, 100 gramov kukuričný škrob, 1 liter mlieka, 50 gramov cukru, 250 gramov Hery. **Plnka 2:** 500 mililitrov smotany na šľahanie, 2 balíky stužovaču na šľahačku, 50 gramov práškoveho cukru, kakao na posypanie, lekvár na potretie korpusu, rum na pokvapkanie korpusu

Postup: Najskôr si z bielkov vyšľaháme pevný sneh. Zmiešame cukor s vanilkovým cukrom a postupne ho pridávame do vyšľahaného snehu. Orechy si dáme do misky, zmiešame ich s škrobom, práškom do pečiva, mliekom a pomaly ho pridáme

k snehu a všetko dôkladne premiešame.

Zmes nalejeme do formy vyloženej papierom cca 40 x 30 cm. Pečieme na 180 stupňov asi 20 minút.

Hotové cesto necháme trochu vychladnúť pokvapkáme rumom a potrieme lekvárom.

Krém: Vyšľaháme si žltky s cukrom. Pridáme škrob, 100 ml studeného mlieka a dobre premiešame, aby sme mali hladkú zmes. Zbytok mlieko si privedieme k varu, keď sa začne mlieko variť, pridáme k zmesi žltka a všetko premiešame. Vrátime späť na oheň a ešte miešame 1-2 minúty. Krém necháme vychladnúť na pokojovú teplotu. Vyšľaháme si maslo s práš. cukrom a pridáme do vychladeného krému. Krém natrieme na pripravené cesto. Koláč dáme na 30 minút do chladničky, aby sa

nám krém s cestom spojil. Potom vyšľaháme šľahačku zo smotany. Ozdobíme kakaom a dáme ešte na hodinu do chladničky.

Zeleninová polievka

Suroviny cesto: 3 kusy mrkvy, 3 kusy petržlenu, 1 čajová lyžička soľ, 1 zväzok ligurčeku, 3 polievkové lyžice pohánkové vločky, 2 polievkové lyžice olivového oleja **Postup:** Na olivovom oleji zľahka opražíme postrúhanú mrkvu a petržlen.

Pridáme soľ, vodu, ligurček a necháme zovrieť.

Do vriacej polievky hodíme pohánkové vločky, pár minút povaríme a hotovo.

Diviak na šípkovej omáčke

Suroviny: 1 kg mäsa zo stehna, 100 g slaniny, soľ, 2 dl červeného vína, 30 g masla a 30 g hladkej múky na zápražku, 100 g šípkového lekváru, citrónová kôra a šťava, 10 g cukru

Moridlo: 120g koreňovej zeleniny, 2 cibule, 6 zrník čierneho a 2 zrnká nového korenia, 1 bobkový list, trocha tymianu, 2 bobuľky borievok, kúsok citrónovej kôry, 1 dl octu

Postup: Mäso dobre očistíme, odstránime tuk, naklepeme, uložíme do kameňového hrnca alebo kastróla, zalejeme moridlom a necháme 6 až 8 dní odležať. Mäso v náleve občas obrátíme. Potom cibuľu a koreňovú zeleninu z moridla opražíme na rozškvarenej slanine, vloží-

me naložené mäso, osolíme, podlejeme polievkou z kostí alebo masoxu a udusíme do mäkka. Počas dusenia polievame mäso červeným vínom a trochou moridla. Potom šťavu zahustíme riedkou žltou maslovou zápražkou, podľa potreby rozriedime polievkou, pridáme šípkový lekvár, citrónovú kôru a šťavu, podľa chuti cukor, soľ a dobre povaríme. Mäso vyberieme, pokrájame na porcie, uložíme na zohriatú misu a polejeme precedenou omáčkou. Zvyšok omáčky nalejeme do omáčnika.

Moridlo: Do vody dáme ocot, pokrúpanú koreňovú zeleninu, cibuľu a všetky koreniny, chvíľu povaríme a necháme vychladnúť.

Podávame s knedľou.

Humor

U nás je permanentný problém s ovocím. Keď je neúroda, niet čo oberať, keď sa urodí veľa, nemá kto oberať.

Po dovolenke jednej štyridsaťročnej: - Šampanské som popijala, jedla kaviár s homármi. Aj obletovaná som bola no žiaľ iba komármi.

Aj hlúposť je dar boží. V tomto smere nemusel byť pán Boh až taký štedrý. **Niektorí ľudia sú ako rezne. Nie že by boli tak chutní, sú len klepnutí z oboch strán.**

Príslovia

● Ak chceš spať sladko, večeraj ľahko.

● Bohatí sa tešia peniazom, chudobný deťom.

● Češť a dobré meno nekúpiš na trhu.
● Dobrá studňa v suchu vodu dáva; dobrý priateľ v núdzi sa poznáva.

Pranostiky

● Keď padne prvý sneh na mokrú zem, bude slabá úroda.

● Keď na Martina list zo stromu neopadol, môžeme čakať tuhú zimu.

● Aký november, taký budúci marec.
● Keď na Martina prší a zamrzne, škodí to ozimínám a pôsobí drahotu.

„Za zmesový odpad si od nového roka budeme musieť priplatiť.“

Na naše otázky odpovedá Mgr. Michal Bakyta – projektový manažér PZO.

Aký je trend v oblasti komunálnych odpadov? Je odpadu viac alebo menej?

Žijeme dobu konzumu, čo sa dramaticky prejavuje aj na množstve komunálneho odpadu. Uvediem konkrétny príklad – kým v roku 2000 každý Slováč vyprodukoval približne 250 kg odpadu za rok, tak v roku 2018 to bolo už viac ako 350 kg. Pre porovnanie priemer Európskej únie je 480 kg na občana a priemer obcí združených v Ponitrianskom združení je 390kg. Dá sa preto očakávať, že nárast odpadu bude pokračovať aj v ďalších rokoch, čo sa samozrejme odzrkadlí aj na výške poplatku za odpad pre občanov.

Keď spomínate poplatok pre občanov - skúste povedať od čoho sa odvíja výška tohto poplatku?

Poplatok za komunálne odpady sa odvíja od viacerých faktorov. Najdôležitejšie je to, aké množstvo odpadu občania vyprodukujú a koľko % z neho dokážu vytriediť. Za separovaný odpad ako je sklo, plasty, kovy a papier obce neplatia. To však neplatí pri bio odpade, nebezpečných odpadoch, objemnom odpade, stavebnom odpade a samozrejme pri zmesovom odpade. Hlavne zmesový odpad a objemný odpad bude pre obce a ich občanov predstavovať do budúcnosti čoraz väčšiu finančnú záťaž. Túto skutočnosť pocítime všetci už od začiatku nového roka 2020.

Hovoríte teda, že za zmesový odpad ktorý občania ukladajú do čiernych nádob budeme platiť viac. Prečo je tomu tak?

Je tomu tak z dvoch dôvodov: prvým je skutočnosť, že na Slovensku sa už nemôžu otvárať nové skládky odpadov, môžu sa iba rozširovať tie existujúce. Každému je však jasné, že žiadna skládka sa nedá rozširovať do nekonečna. To znamená, že skládky, ktoré v súčasnosti máme, sa postupne naplňujú a završujú. Skládok je teda čoraz menej, ale zme-

sového odpadu je stále veľa. Majitelia skládok preto ťažia z tejto situácie a dvíhajú cenu odpadu smerom hore.

Druhým dôvodom je skutočnosť, že skládkovanie je považované za najmenej ekologické nakladanie s odpadom. Slovenská republika preto za odpad, ktorý končí na skládke odpadov, vyberá tzv. zákonný poplatok obci – čo je akási „ekologická daň“. Cieľom tohto opatrenia je teda tlačiť na mestá a obce, aby vytvorili také podmienky pre zber komunálnych odpadov, aby zmesového odpadu bolo čo najmenej. Výška tohto poplatku každým rokom rastie.

Spomenuli ste, že sa na Slovensku postupne zatvárajú skládky odpadov. Čo sa stane zo zmesovým odpadom, keď nebudeme mať možnosť odpad ukladať na skládky?

To je dobrá otázka. Na Slovensku ešte neexistuje jasná stratégia ako ďalej nakladať so zmesovým odpadom. Dost často sa hovorí o mechanickej úprave pred skládkovaním. Inak povedané: skôr ako odpad skončí na skládke, prejde procesom, pomocou ktorého sa z odpadu vyseparujú zložky, ktoré sa dajú ďalej spracovať. Týmto opatrením sa ušetrí miesto na skládke, čo predĺži jej životnosť.

Ďalšou z možností je takýto odpad spaľovať, tak ako je tomu napríklad v susednom Rakúsku, v ktorom je skládkovanie už zakázané. To čo vieme povedať už dnes je, že nakladanie so zmesovým odpadom bude v budúcnosti výrazne drahšie.

Koľko % odpadu sa u nás vytriedi?

Na Slovensku sa vytriedi iba okolo 28% odpadu (údaje sa rôznia). V Ponitrianskom združení je to 46% (rok 2018). Slovenská republika sa zaviazala, že do roku 2020 vytriedime 50% odpadu. Verím, že Ponitrianske združenie na rozdiel od Slovenska tento cieľ splní. Avšak zloženie zmesového odpadu v našich obciach pre nás zostáva stále veľkou výzvou.

Ako to myslíte?

Tento rok sme robili analýzy zmesového odpadu produkovaného z obcí združených v PZO. Analýzy sa robili na skládke odpadov, ako aj priamo na obciach pri zbere nádob. Výsledky boli zdrvivé – viac ako 50% odpadu by sa ešte dalo vytriediť. V praxi to teda vyzerá asi takto: bežná domácnosť by mala mať čiernu nádobu poloprázdnu. No keďže ju má poloprázdnu tak ju musí „silou mocou“ niečím doplniť. Tak ju doplní aj odpadom, ktorý sa dá vytriediť. Najviac je to bio odpad (viac ako 30%), ale aj sklo, papier, atď.

Od našich občanov často zaznieva otázka, prečo neplatia za odpad menej keď ho triedia, prípadne prečo obec nedostáva za separovaný odpad peniaze?

Obce za separovaný odpad nedostávajú žiadne financie z dôvodu, že separovaný zber komunálnych odpadov nie je ziskový, ale je tomu presne naopak. Triedenie odpadu dnes musí byť dotované. Ak by tomu tak nebolo, tak obce by si museli priplatiť aj za tieto odpady.

Čo teda majú robiť občania pre to, aby za odpad nemuseli v budúcnosti platiť stále viac?

Prioritne sa treba zamerať na predchádzanie vzniku odpadu. To znamená, že si spotrebiteľ trikrát rozmyslí, či danú vec, ktorú si chce kúpiť vôbec potrebuje. A ak si už niečo kúpi, tak si bude oveľa viac všímať, z čoho je daný tovar vyrobený a do čoho je zabalený.

Ďalším krokom je dôkladné triedenie odpadu.